Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV • LESY Slovenskej republiky, štátny podnik

2022

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
XII.

NAJVÄČŠÍ V BIZNISE
VÍŤAZ 2021
LESNÍCTVO

MILIÓN STROMOV
• PRE SLOVENSKO •

Ľudia pre lesy, lesy pre ľudí

Sadaj, slnko, sadaj

Sadaj, slnko, sadaj,
za vysokú horu,
[:ak nebudeš sadať,
stiahnem ťa za nohu.:]

Sadaj, slnko, sadaj,
sadaj, za ker malinový,
[:povedz dobrý večer,
môjmu frajerovi.:]

Keby slnko znalo,
jak je ťažko robiť,
[:ponáhľalo by sa,
za horu zachodiť.:]

4. Drevený kaštieľ medzi významnými lesníckymi miestami
Drevený kaštieľ sme za VLM vyhlásili 29. novembra 2022 ako už 58. v poradí. Pomenovanie nedostal náhodou. Rástol tu mohutný dub letný, ktorého rozmery umožňovali v jeho dutom, no stále živom kmeni, vytvoriť miestnosť s dverami, oknom a stolom uprostred.

5. Pietna spomienka Čierny Váh
Mesiac november je už tradične spojený s pietnou spomienkou a pripomenutím si našich zosnulých. Okrem Pietneho aktu v Lesníckom skanzene si lesníci dňa 17. novembra uctili obete hôr aj v kostolíku na Čiernom Váhu, kde sa slúžila omša na pamiatku tých, ktorí zahynuli v tunajších lesoch, ako aj všetkých zosnulých, ktorí svoj život zasvätili lesom.

6. Horehronský unikát
Jeleňa s menom BOBO, ktorý celý svoj život prežil vo voľnej prírode, sme monitorovali štyri sezóny v časti poľovného revíru CHPO Poľana, ktorý je v užívaní LESOV SR, organizačná zložka OZ Horehronie. Po porovnaní jednotlivých zhodov, záberov z fotopascí a priameho vizuálneho pozorovania sme usúdili, že v tomto roku je na vrchole svojich síl a trofejovej kulminácie.

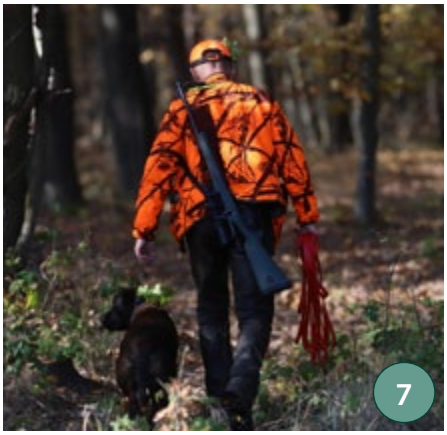

6. Za jeleňmi do revírov štátneho podniku
Pre poľovnícku sezónu 2022/23 bolo schválených k lovu, v režijných poľovných revíroch, celkovo 1.556 ks jeleňov (I. v. t. 592 ks, II. v. t. 496 ks, III. v. t. 240 ks a IV. v. t. 228 ks). Oproti predchádzajúcej poľovníckej sezóne je to viac o 169 ks jeleňov.

7. Memoriál Fridricha Konráda
Tento ročník sa odohrával v celoživotnom pôsobisku Fridricha Konráda v lokalite Tribeč. Topoľčianky sa tak od 2.-6.11.2022 stali hlavným mestom „farbiaristického" sveta. Štátny podnik LESY SR ako významný užívateľ poľovných revírov na Slovensku sa rozhodol túto akciu po všetkých stránkach podporiť a stal sa jej spoluorganizátorom.

8. Park v Topoľčiankach
Park v Topoľčiankach píše svoju históriu od 16. storočia. Jeho základy položil majiteľ topoľčianskej pevnosti Ján Topoľčiansky Turkobíjec, ale skutočne parkovú podobu mu dali až v 18. storočí Keglevichovci. K jedenástim stromom vysadeným v roku 2021 tento rok pribudlo ďalších šesťdesiat kusov listnatých aj ihličnatých stromov. Vysádzané boli dreviny s výškou 150-300 cm.

9. Hospodárska úprava lesa v prevádzkovej praxi
Predstavujeme úplne novú odbornú publikáciu, ako aplikáciu novely vyhlášky č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a ochrane lesa, ktorá vznikla v autorstve Ing. Peter Zima, vedúceho odboru HÚL a certifikácie. Ide o prvé vydanie v rozsahu 53 strán a 500 výtlačkov, ktoré bolo recenzované kolektívom pracovníkov MPRV SR...

10. Lesnícky náučný chodník Zámutovská kolejka opäť prekvitá v rukách lesníkov
Na východnom Slovensku projekt „Lesnícke náučné chodníky, altánky a oddychové miesta" odhaľuje plody práce našich šikovných kolegov, ktoré ocenia napríklad aj návštevníci lesníckeho náučného chodníka Zámutovská kolejka, ktorá si tento rok užila pár dní renovačných prác.

11. Oprava LNCH Pilsko
Lesnícky náučný chodník Pilsko bol sprístupnený v roku 2012 na OZ Námestovo, lesnej správe Mútne. Trasa je dlhá 4,7 km, začína pri chate Randová a vedie cez rôzne obhospodarované porasty, z ktorých má človek úžitok vo forme drevnej hmoty, plodov, rekreačnej a vzdelávacej funkcie, ako aj cez plochy ponechané na prirodzený samovývoj.

12. Zber šípok spoločne s LESMI SR 2022
Ukončili sme už v poradí šiesty ročník projektu Zber šípok spoločne s LESMI SR a ocenili sme každé dieťa, ktoré sa do tohto projektu zapojilo. Tí najlepší spomedzi najlepších sa svojich cien ešte len dočkajú.

13. LESY SR na majstrovstvách sveta v dynamickej presnej streľbe
Na majstrovstvá sveta v dynamickej presnej streľbe, ktoré sa uskutočnili v Bitche vo Francúzsku 6. až 12. augusta 2022, mali svoje zastúpenie aj zelené farby, reprezentujúce lesníctvo, keď pod znakmi štátneho podniku LESY SR predviedol svoje zručnosti Ing. Tomáš Kopča z OZ Tríbeč tým, že ako nováčik na takomto podujatí obsadil 10. miesto.

Lesník
časopis zamestnancov LESY Slovenskej republiky, štátny podnik
november 2022

Šéfredaktor:
Mgr. Anna Kováč Sliacka, PhD. (aks)
anna.kovacsliacka@lesy.sk
+421 918 444 218

Časopis neprešiel jazykovou korektúrou.

Stáli prispievatelia:
Mgr. Lucia Čekovská
Ing. Zdenko Kováč
Ing. Michal Slávik
Ivan Kňaze
Ing. Viliam Stockmann, CSc.
Ing. Martina Velká
Mgr. Marína Debnárová (md)

Grafická úprava:
Ing. Peter Valach

Foto na obálke:
Mgr. Matúš Pacelt

Adresa redakcie:
LESY SR, š. p.
generálne riaditeľstvo
Námestie SNP 8
Banská Bystrica
975 66

Kto by netúžil po živote neobmedzených možností. Vo svete, kde by boli ideálne podmienky na to, aby si človek plnil svoje sny. Všade by vládla spokojnosť, každý by sa tešil z nového dňa, a nielen športovci by mali dostatok energie na prekonávanie rekordov písaných minulosťou.

Lenže realita je úplne iná. Svet nefunguje, ako by sme si priali, snaha sa necení, ale trestá, človek nepochváli človeka, ale kde sa len dá, využije možnosť uštedriť uštipačnú poznámku na adresu toho druhého. A ani v lesníctve tomu nie je inak.

V každom spoločenstve (sociálnom či pracovnom) sú ťahúni, potom tiež takí, čo sa len vezú a bohužiaľ aj takí, ktorí ťahajú ale opačným smerom. Vo väčšine prípadov sa za najnezastúpiteľnejších pre spoločenstvo považujú práve tí, ktorí pre jeho fungovanie robia len to, čo skutočne musia, imitujú to, čo sa od nich vyžaduje (prácu) alebo spoločenstvu len podrážajú nohy. Našťastie vplyv uvedených skupín ešte stále nepresvedčil pomerne malú skupinu, ktorá okrem „povinnej" práce venuje spoločenstvu aj čosi iné. Niečo ako rozum a snahu posunúť spoločenstvo na vyššiu úroveň, zlepšovať procesy alebo vzťahy. Často je to ale na úkor ich voľného času, rodiny, priateľov.

Lenže žiadna studňa nie je bezodná, rovnako tak ako ani pozitívna energia optimistu medzi realistami či pesimistami. Proste jedného dňa sa každému z nás stane, že pohár pretečie, veď každý máme svoje hranice. Čo potom, keď si každý povie – prečo mám ťahať vlak, nie je predsa jednoduchšie len sadnúť a nechať sa viezť? No čo na tom, že ten vlak už nebude mať kto ťahať. Chvíľu ešte pôjde, no dokedy? Každý máme právo na svoj život, na prácu ale aj voľný čas. Popri tomto hektickom spôsobe života, ktorý priniesla doba netreba zabúdať na seba, ani na to, koľko svojho voľného času vyčleníme na aký účel. Veď každý z nás je tvorcom svojho vlastného života. Anna Kováč Sliacka

14. Lesná správa Tornaľa
Lesná správa Tornaľa je najväčšou zo šiestich LS organizačnej zložky OZ Gemer. Jej južná hranica je súčasne aj hranicou s Maďarskom.

16. Milión stromov pre Slovensko
Rok čo rok púta projekt Milión stromov pre Slovensko zameraný na lesnícku výrobu a prevádzku záujem viacerých spoločností na Slovensku.

17. Príbeh spod ovocnej lesnej cesty
Každý živý organizmus, stromy nevynímajúc, píše svoj životný príbeh. Pár z nich ich bude mať spoločný začiatok v podobe Ovocnej lesnej cesty „Ľaš".

18. Altánok Skorušina
Altánok je situovaný v lesoch, v blízkosti turistickej trasy vedúcej na vrch Skorušina, patriacich pod Lesnú správu Oravský Podzámok. Vybudovali ho v letných a jesenných mesiacoch zamestnanci lesnej správy v spolupráci s dodávateľom.

18. Altánok Oravice
Oravice sú situované v nadmorskej výške 790 m n. m. a ako osada v Tichej doline, ktorá sa nachádza v Podtatranskej brázde, oddeľuje masív Tvrdošínskej Magury na severe od Osobitej v Západných Tatrách.

20. Oprava studničky Hakula
OZ Považie využil možnosť miniprojektu na opravu studničky „Haluka" v blízkosti lesnej cesty Tužina – Gápel na Lesnej správe Nitrianske Pravno.

20. LNCH Šťavica
Na území LS Kokošovce v Slánskych vrchoch sa nachádza NLCH Sigord, vybudovaný v roku 2008 a je intenzívne navštevovaný, vyžadoval si obnovu poškodených prvkov.

21. V spolupráci s EUSTAFOR-om participoval štátny podnik LESY SR na novom propagačnom videu štátnych obhospodarovateľov lesov
EUSTAFOR v druhej polovici roka 2022 zverejnil už druhé video, tentokrát s názvom „Poslanie nás – štátnych lesníkov", aby prostredníctvom kampane #ResponsibleForestry upozornil na prácu lesníkov v teréne.

21. JELEŇ, kráľ lesa
Predstavíme si úplnú novinku, venovanú kráľovi slovenských lesov, pochádzajúcu z pera nášho stáleho prispievateľa Ivana Kňazeho.

22. Historická česko-slovenská spolupráca v oblasti lesníckej a poľovníckej
Je prirodzené, že – napriek spolupatričnosti Slovenska do Uhorska, medzi českým lesníctvom a poľovníctvom boli vždy úzke vzťahy. Bolo to dané jazykovou príbuznosťou, ale najmä tradičnou kooperáciou v takmer každom hospodárskom odvetví.

24. Výročia známych osobností
V októbrovom čísle si pripomenieme prof. Aloisa Zlatníka, PhDr pri príležitosti 120. výročia jeho narodenia a tiež si predstavíme 110 výročie narodenia Jozefa Feilhauera.

25. Výnimočný človek na výnimočnom mieste
Blahoželáme k okrúhlym 80. narodeninám, ktoré oslávil dňa 26. novembra 2022 náš stály prispievateľ Ing. Viliam Stockmann.

Drevený kaštieľ medzi významnými lesníckymi miestami

Želiezovciam patrí na mape kultúrnych hodnôt Slovenska výnimočné postavenie. Mestečko je známe pobytmi hudobného skladateľa svetového mena Franza Schuberta, ktorý v dodnes zachovanom kaštieli vyučoval urodzené esterházyovské dcéry. To však zďaleka nie je všetko. Tunajšie neolitické nálezy náležiace do „želiezovskej skupiny" poodhaľujú život v tomto regióne v časoch 4000 rokov pred Kristom, čím zaslúžene vstúpili do análov európskej archeológie. A ak by bol niekto zvedavý na históriu vzniku svetoznámej Sacherovej torty, stopy ho určite privedú do Želiezoviec.

Medzi menej známe, no rozhodne nie menej zaujímavé miesta, patrí lokalita známa pod názvom Drevený kaštieľ. Pomenovanie nedostala náhodou. Rástol tu mohutný dub letný, ktorého rozmery umožňovali v jeho dutom, no stále živom kmeni, vytvoriť miestnosť s dverami, oknom a stolom uprostred. Okolo stola sa zmestilo až 12 osôb. Obvod kmeňa stromu bol 830 cm, výška 25 metrov a jeho vek sa odhadoval na 600 rokov. Znamenitý lesník Karol Kaán (1867-1940), ktorý sa na banskobystrickom riaditeľstve Uhorských kráľovských lesov venoval prírodným pamiatkam, zaradil tento strom medzi tri najvýznamnejšie v celej monarchii. Dvadsiateho deviateho mája 1932 dub vyvrátila víchrica a hoci jeho torzo prikázala grófka Coudenhove chrániť, no vandali ho zanedlho podpálili.

Výnimočný strom zmizol z povrchu zeme, nie však z pamäte krajiny. V roku 2022 sa lesníci zo štátneho podniku LESY SR, Odštepný závod Podunajsko, rozhodli túto pamäť oživiť a lokalitu, kde rástol vyhlásiť za významné lesnícke miesto. Takéto miesta vyhľadáva, dokumentuje, vyhlasuje a popularizuje Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene,

ktoré je súčasťou štátneho podniku. Do siete VLM sú zaraďované vzácne lokality lesníckej histórie – diela významných lesníckych počinov, tajchy, železnice, pamätné stromy, rodné domy lesníckych osobností, umelecké diela, lesnícke sídla, múzeá,...

Drevený kaštieľ sme za VLM vyhlásili 29. novembra 2022 ako už 58. v poradí. Na slávnostnom akte odhalenia informačnej tabule VLM boli prítomní Ing. Ján Marhefka, generálny riaditeľ štátneho podniku LESY SR, Ing. Jozef Habara, riaditeľ OZ Podunajsko. Medzi lesníkmi sme privítali primátora Želiezoviec Ing. Ondreja Juhásza, ktorý vyjadril veľkú vďaku za zviditeľnenie ďalšieho čriepku z bohatej histórie mesta. Významným príspevkom do programu bol historický exkurz do dejín Želiezoviec spojených s pôsobením Esterházyovcov, Sacherovcov a Franza Schuberta v príhovore Pavla Polku, správcu tunajšieho múzea Franza Schuberta. Súčasťou slávnosti bolo vysadenie mladého duba letného. Veríme, že nový stromček bude mať všetky podmienky na svoj rast a stane sa novým prírodným pamätníkom, ktorý pritiahne pozornosť návštevníkov – milovníkov lesa a prírody.

Mgr. Tatiana Figurová, LDM Zvolen

Pietna spomienka Čierny Váh

Mesiac november je už tradične spojený s pietnou spomienkou a pripomenutím si našich zosnulých. Okrem Pietneho aktu v Lesníckom skanzene si lesníci dňa 17. novembra uctili obete hôr aj v kostolíku na Čiernom Váhu, kde sa slúžila omša na pamiatku tých, ktorí zahynuli v tunajších lesoch, ako aj všetkých zosnulých, ktorí svoj život zasvätili lesom.

Kostol Najsvätejšej Trojice sa nachádza priamo pri Lesnej správe Čierny Váh (OZ Tatry) a je národnou kultúrnou pamiatkou v správe LESOV SR, š. p. Je neodmysliteľnou súčasťou lesníckej osada Čierny Váh vznikla už v prvej polovici 18. storočia z dôvodu potreby riadenia lesníckej činnosti v tejto oblasti patriacej kráľovskej komore na území Kráľovej Lehoty v nadmorskej výške 741 m n. m.. V roku 1764 tu stála horáreň, ktorá bola prvou v Nízkych Tatrách, a to v čase, kedy Hrádocké panstvo začalo na tomto mieste usadzovať prvý lesnícky personál. V roku 1767 doviezol barón Gessau do Hrádku aj pílu na rezanie stromov, práca s ktorou sa v slovenských lesoch zo začiatku len ťažko presadzovala. Taxáciu s popisom porastov tu zaviedli už v roku 1766. K osade pozostávajúcej z desiatich domov, patrili samoty Benkovo, Dikula, Medvedzia a Ráztoky.

Okolo kostolíka sa rozprestiera lesnícky cintorín s drevenou zvonicou a k celému komplexu patrí aj pietne miesto s krížom. Na ňom sú uvedené mená tých, ktorí zahynuli v okolitých lesoch. Kríž tak nie je len spomienkou na zosnulých, ale tiež pripomenutím toho, aká je práca v lese nebezpečná. Lesnícky cintorín Čierny Váh sa rozprestiera na skalnom výbežku, nad lesníckou osadou Čierny Váh na mieste, kde stojí kaplnka so zvonicou obklopená náhrobnými kameňmi a krížmi. Pôvodne drevenú kaplnku so zvonicou postavil v roku 1803 hrádocký komorský úrad a zasvätili ju svätej trojici. Približne po 30 rokoch úrad pôvodnú kaplnku nahradil terajšou murovanou, vo vnútri s bielymi stenami bez výzdoby, s Kristom na kríži namiesto oltára a murovaným oltárnym stolom. Pôvodnú drevenú zvonicu aj v súčasnosti zdobí šindľová helmica na vrchole s medenou makovicou s dvojitým kovovým krížom. Pôvodne v nej viseli dva zvony, dodnes ostal funkčný len ten väčší. Raritou sú jednoručičkové hodiny s ciferníkom z jedľového dreva na severnej, východnej a západnej strane. Obe stavby obklopuje starobylý cintorín, kde boli pochovávaní lesní zamestnanci hrádockého komorského panstva a ich rodinní príslušníci. Najstarší hrob pochádza z roku 1812. Na cintoríne sú pochovaní jednoduchí ľudia, ktorých život bol zviazaný s lesom i významné postavy slovenského lesníctva z dávnej i nedávnej minulosti. Pochovaný je tu aj prof. Ing. Anton Sokol (1903-1973) s manželkou, dekan Lesníckej fakulty VŠLD vo Zvolene (1955-1960). Hroby zdobia zaujímavé liatinové kríže, dva z nich tvarom pripomínajúce stromy. Kaplnka s areálom je národnou kultúrnou pamiatkou, čiastočne zrekonštruovaná v 90. rokoch 20. storočia. V roku 2007 ju LESY SR zrenovovali a vyhlásili za významné lesnícke miesto 28.11.2007.

Mgr. Lucia Čekovská; -aks-

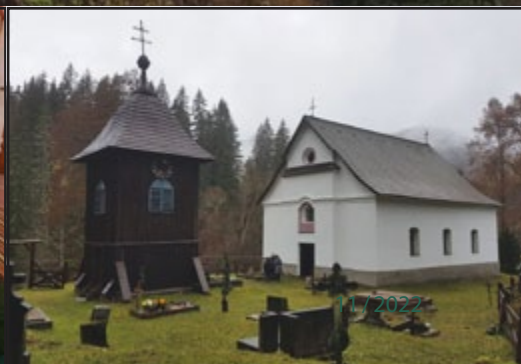

Horehronský unikát

Jeleňa s menom BOBO, ktorý celý svoj život prežil vo voľnej prírode, sme monitorovali štyri sezóny v časti poľovného revíru CHPO Poľana, ktorý je v užívaní LESOV SR, organizačná zložka OZ Horehronie. Po porovnaní jednotlivých zhodov, záberov z fotopascí a priameho vizuálneho pozorovania sme usúdili, že v tomto roku je na vrchole svojich síl a trofejovej kulminácie. Padlo rozhodnutie tohto jeleňa dať odloviť. Jeleň sa vyznačoval mohutným parožím so sploštenými kmeňmi.

Jeleň bol ulovený pánom Vladimírom Hrončekom – tuzemským poplatkovým hosťom, za doprovodu lesníka Miroslava Sojku. V nedeľu 20.11.2022 v lokalite Spády približne o 7:20 hodine v poradí na 24 vychádzke hosť vystrelil na konkrétneho vyhliadnutého jedinca. Jeleň v sprievode ďalšieho jeleňa ranu zaznačil, na nástrele však okrem záporov neboli nájdené žiadne stopy v podobe farby alebo srsti. Na dohľadávku bol prizvaný psovod Peter Kováč, s farbiarom Akimom z Obrovické hory. V poobedňajších hodinách po cca 1300-1400 m bol jeleň úspešne dohľadaný spolu poľovníckymi priateľmi Miroslavom Sojkom a Michalom Šóšikom.

Po vzhliadnutí trofeje začali predbežné odhady bodovej hodnoty CIC, nechceme však predbiehať a počkáme na oficiálne hodnotenie medzinárodnou hodnotiteľskou komisiou, ktoré prebehne v januári 2023. Aj keď sme jeleňa odlovili, máme poznatky, že sa aktívne zapájal v predchádzajúcich sezónach do ruje a zanechal dostatok kvalitného potomstva.

Lovu zdar!

Ing. Peter Kovalčík,
referent poľovníctva OZ Horehronie

Memoriál Fridricha Konráda

Staré poľovnícke príslovie: poľovačka bez psa je poľovačka pod psa, asi najlepšie vystihuje nenahraditeľnosť dobre pripraveného a správne vedeného poľovníckeho psa v poľovníckej praxi. Z historickej i praktickej stránky poľovnícky pes k poľovníctvu vždy patril, patrí a napriek všetkým moderným výdobytkom techniky patriť bude.

V stredu 2.11.2022 sa pred Poľovníckym zámočkom v Topoľčiankach zišli najlepší „dohľadávači" raticovej zveri z Česka, Maďarska, Nemecka, Poľska, Rakúska, Slovenska, Švajčiarska a Talianska, aby preukázali svoje majstrovstvo na XVIII. ročníku Memoriálu Fridricha Konráda. Ide o jedny z najnáročnejších a najprestížnejších medzinárodných skúšok farbiarov v Európe, ktoré sa konajú od roku 1985 každé dva roky na počesť Fridricha Konráda – nestora chovu a praktického používania farbiarov na Slovensku

Tento ročník bol špeciálny tým, že sa odohrával v celoživotnom pôsobisku Fridricha Konráda v lokalite Tribeč. Topoľčianky sa tak od 2.-6.11.2022 stali hlavným mestom „farbiaristického" sveta. Významu tejto akcie zodpovedali aj požiadavky na úroveň organizačného zabezpečenia. Štátny podnik LESY SR ako významný užívateľ poľovných revírov na Slovensku sa rozhodol túto akciu po všetkých stránkach podporiť a stal sa jej spoluorganizátorom. Osobný vklad zamestnancov organizačnej zložky OZ Tribeč úprimne ocenili všetci zúčastnení, od vodičov, rozhodcov, vedenia akcie až po odbornú komisiu.

A ako to nakoniec dopadlo? Medzinárodný rozhodcovský zbor sa uzniesol, že víťazmi XVIII. ročníka Memoriálu Fridricha Konráda v Topoľčiankach sa stali sučka bavorského horského farbiara ENY Mútňanská dolina s vodičom Jozefom Ďurišom.

Ing. Martin Sýkora, OZ Tríbeč
autor fotografií: Tibor Benčič

Motto tohto podujatia, ktorého autorom je Karl Bergien a ktoré je zverejnené v úvode propozícií 18. ročníka, každému čitateľovi hneď prezradí, komu tieto dni skutočne patrili: *„Vedenie farbiara patrí k záľubám a ešte raz k záľubám. Kto nie je ochotný vynaložiť všetky telesné sily, dokonca i svoje zdravie, kto z lásky k veci nie je ochotný obetovať i spánok, daj ruky preč od dlhého farbiarskeho remeňa. Ale ten, kto je zaujatý náruživosťou pri sledovaní postreleného kusu vysokej, kto nešetrí svojich telesných síl a neobáva sa o svoje zdravie a na strmých svahoch hore a dole neúnavne sleduje svojho psa, pretože dohľadávku považuje za svoju povinnosť a je nadšený výkonom tohto nádherného zvieraťa, koho staré inštinkty loveckej náruživosti strhávajú, keď sa prediera s krátkou puškou – lesačkou k jeleňovi stavanému v horskej bystrine, ten, kto je uchvátený hlasom svojho verného psa jeleniara zaštekávajúceho jeleňa, iba ty ma nasleduj pri vedení tohto ušľachtilého plemena."* …

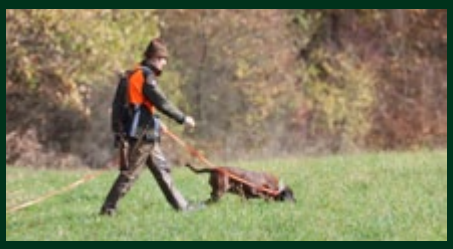

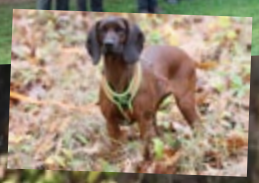

Kto bol Fridrich Konrád?

„Fridrich Konrád sa narodil 21.11.1900 v Horných Obdokovciach, okres Topoľčany. Lesnícke štúdium ukončil po prvej svetovej vojne a od roku 1928 až do odchodu do dôchodku pracoval na polesí Horňany v Krnči ako vedúci polesia Zomrel 22. júla 1982 v Bratislave. V poľovníctve pôsobil ako člen pre hodnotenie trofejí, skúšobný komisár pre skúšky kandidátov z poľovníctva, člen výboru a kronikár KCHF, rozhodca pre výkon a exteriér farbiarov, chovateľ a významný cvičiteľ farbiarov. Pán Fridrich Konrád odchoval 67 šteniat a vycvičil 18 farbiarov. Tri razy bol víťazom hlavných skúšok farbiarov. Bol oddaným priaznivcom najmä bavorských farbiarov, ale cvičil a predvádzal aj iné plemená. Jeho hlavnou zásadou bolo dať farbiarovi príležitosť pracovať, preto denne svojich psíkov brával zo sebou do revíru. Jeho celoživotné skúsenosti a životné lesnícko-poľovnícke zážitky zachytáva knižná publikácia „ Polstoročie v Tríbečskej horárni", ktorá bola vydaná vo viacerých vydaniach, prvé vydanie vyšlo v roku 1995 V roku 2021 bol je pri „Tríbečskej horárni" Horňany na pamiatku farbiarskej legendy Fridricha Konráda z aktivity KCHF, najmä spádovej oblasti Nitra, položený pamätný kameň."

(Zdroj: Propozície na XVIII. Ročník Memoriálu Fridricha Konráda)

Historický park Topoľčianky

Zima sa nám tu už pomaly začína predierať pomedzi jesennou sfarbené líste a príroda sa pripravuje na oddych, aby nás na jar potešila svojou sviežosťou. Aj krásny historický park v Topoľčiankach sa zahalí do zimnej tajuplnosti. Tento rok bol pre park náročný a plný zmien.

Na jar sa pokračovalo vo výsadbe nových drevín, kde k jedenástim stromom vysadeným v roku 2021 tento rok pribudlo ďalších šesťdesiat kusov listnatých aj ihličnatých stromov. Vysádzané boli dreviny s výškou 150-300 cm. Novú výsadbu vidieť hlavne v okolí Poľovníckeho zámočku a Kaštieľa Topoľčianky, neprehliadnuteľné je aj dosadenie historickej bukovej aleje. Vďaka zodpovedným pracovníkom Strediska služieb OZ Tribeč, ktorí desiatky nových stromov v horúcom lete pravidelne polievali sa im dobre darí. dobrovoľníci a vďaka tejto spolupráci je možné ponúknuť návštevníkom upravené a funkčné priestory parku. S výsadbou novej zelene sa bude pokračovať aj v budúcom roku a rovnako tak aj s opravami a údržbou mnohých zariadení v parku. Lesníci z Topoľčianok sa o park starajú desiatky rokov, a že to robia správne vidieť hlavne na návštevnosti parku a jeho obľúbenosti medzi ľuďmi nielen z blízkeho okolia. Veríme, že prekrásny topoľčiansky park bude ešte dlhé roky klenotom Topoľčianok aj vďaka lesníkom z OZ Tribeč.

Veríme, že stromy zvládnu aj zimné mrazy a o pár rokov budú poskytovať tieň pre návštevníkov parku, ktorých je z roka na rok viac a viac. Park sa stal hlavne počas ťažkých kovidových rokov útočiskom pre množstvo ľudí, ktorí si počas celého roku vychutnávajú jeho prekrásne prostredie. Park poskytuje priestor pre rôzne športy, či prechádzky v prírode. Pre lepšiu dostupnosť a hlavne z hľadiska bezpečnosti návštevníkov sa tento rok pokračovalo aj v rekonštrukciách mostov. Nanovo sa vystaval most k severnému jazeru. Upravovali sa chodníky a cestičky v celom parku, obnovilo a upravilo sa detské ihrisko, kde vďaka obecnému úradu pribudli nové preliezky a pre radosť mnohých sa do labutieho jazera znovu vypustili labute. S údržbou parku pomáhajú lesníkom aj mnohí

Park v Topoľčiankach píše svoju históriu od 16. storočia. Jeho základy položil majiteľ topoľčianskej pevnosti Ján Topoľčiansky Turkobíjec, ale skutočne parkovú podobu mu dali až v 18. storočí Keglevichovci. Práve Ján Nepomuk Keglevich zrealizoval v rokoch 1818-1825 prestavbu kaštieľa na klasicistický palác a zároveň veľkolepo skultivoval park. Dal vysadiť pagaštany, bresty a jedle. Pre Keglevichovcov a neskôr pre Habsburgovcov pracovali významní záhradníci a záhradní dekoratéri. Od roku 1878 sa o park staral záhradník Vojtech Strnád, ktorého služby neskôr využívali aj Habsburgovci, ďalší majitelia kaštieľa. Zakladal jazierka a pri jednom z nich umiestnil bronzovú sochu medveďa od Alojza Štróbla. Venoval sa vysádzaniu okrasných drevín a zaslúžil sa o rozšírenie parku, kde vysadil javory. V tom období (v r. 1910) dali Habsburgovci do slivkového hája blízko zámku postaviť malý kaštieľ – Poľovnícky zámoček a slivkový sad sa po sadovníckych úpravách stal súčasťou parku. Po rozpade Rakúsko-Uhorska park prevzal do správy československý štát. Až v polovici 90. rokov 20. storočia sa zámoček dostal do vlastníctva štátnych lesov. Atmosféru parku okrem zbierky javorov, cédra libanonského, sekvoje, ginka dvojlaločného a červenolistých bukov, dotvárajú záhradné stavby, historický sklení, jaskyňa, jazierka a repliky sôch Alojza Štróbla. Park v Topoľčiankach budovaný dve storočia má v súčasnosti rozlohu 31 ha a bol vyhlásený za významné lesnícke miesto 17.5.2007.

Lesu zdar!

Ing. Katarína Garajová, OZ Tríbeč

Hospodárska úprava lesa v prevádzkovej praxi

Aplikácia novely vyhlášky č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a ochrane lesa

Predstavujeme úplne novú odbornú publikáciu, ktorá vznikla v autorstve Ing. Peter Zima, vedúceho odboru HÚL a certifikácie. Ide o prvé vydanie v rozsahu 53 strán a v náklade 500 výtlačkov, ktoré bolo recenzované kolektívom pracovníkov MPRV SR, Sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva, Odboru štátnej správy lesného hospodárstva a vydalo ju Národné lesnícke centrum.

Ako sa môžete dočítať v samotnom úvode publikácie: *„Poslaním hospodárskej úpravy lesov je najmä zisťovanie stavu lesa, jeho produkčných schopností a ťažbových možností, prírodných, spoločenských, technických a ekonomických podmienok hospodárenia v lesoch a plánovanie hospodárenia v lesoch tak, aby bola trvale zabezpečená ekologická stabilita územia, plnenie všetkých funkcií lesa pri zachovaní súladu záujmov vlastníkov a správcov lesa s verejnoprospešnými záujmami spoločnosti na zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch...“*

Príručka je tvorená 15 hlavnými kapitolami, ktoré sa venujú: Kategorizácii lesov, Hospodárskemu útvaru lesa, Hospodárskym spôsobom, Kritériám na posudzovanie zabezpečeného lesného porastu, Rekonštrukciám lesa, prevodom a premenám, Časovej úprave lesa, Priestorovej úprave lesa, Ťažbovej úprave lesa. Neodmysliteľnou súčasťou sú tiež kapitoly popisujúce Postupy pri vyhotovovaní PSL a jeho schvaľovaní, Postup pri vyhotovovaní PSLP, Predčasnú obnovu PSL, Zmenu PSL, Úpravu programu starostlivosti o lesy. Posledné dve kapitoly sú venované zoznamom použitých skratiek a použitej literatúre. Na ilustráciách 11 použitých v publikácii sú schematicky znázornené ruby s krátkymi základnými popismi a dve tabuľky vyobrazujúce tlačivá (tabuľkové podklady) k zaznamenanie zmeny PSL a zaznamenanie úpravy PSL v programe starostlivosti.

Predstavená príručka iste poslúži tým, ktorí vykonávajú aktivity priamo spojené s lesníckou prevádzkou ale i tým, ktorí sa pripravujú na svoje aktívne pôsobenie v oblasti lesného hospodárstva.

Touto cestou sa chceme poďakovať autorovi publikácie, ktorý naozaj stručným a jednoznačným spôsobom previedol čitateľa postupmi, ktoré je potrebné dodržiavať pri aplikácii novely vyhlášky č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a ochrane lesa. Prajeme mu ešte veľa chuti, síl a elánu k tvorbe ďalším, pre lesníctvo tak dôležitých materiálov.

Pre tých, ktorí sa k tlačenej podobe predstavenej publikácie nedostanú, bol zverejnený link na publikáciu: HUL-v-PP--web-1.pdf (nlcsk.org) vypracovanú v súlade s právnou úpravou platnou v čase, kedy bola publikácia vyhotovená.

-aks-

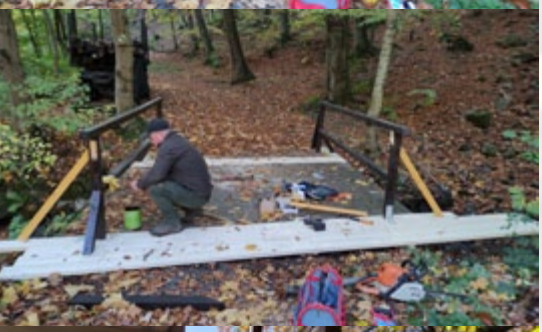

Lesnícky náučný chodník Zámutovská kolejka opäť prekvitá v rukách lesníkov

Tak ako je jeseň spojená zo zberom plodov usilovnej práce tak aj projekt „Lesnícke náučné chodníky, altánky a oddychové miesta“ odhaľuje plody práce našich šikovných kolegov, ktoré ocenia napríklad aj návštevníci lesníckeho náučného chodníka Zámutovská kolejka. Práve tu OZ Vihorlat, konkrétne Lesná správa Zámutov realizovala v rámci Miniprojektu „Náučný chodník Zámutovská kolejka“ opravu rozhľadne Výhon, opravu a náter náučných tabúľ, náter panelov a tabule pred zariadením Bilík, opravu mostíka pri vagóniku a jeho náter a tiež výstavbu a opravu nových prechodových lavičiek na náučnom chodníku.

Už viackrát spomínaný náučný chodník sa nachádza v Košickom kraji, v okrese Vranov nad Topľou v pohorí Slanské vrchy. Návštevníci sa naň dostanú severovýchodne od autobusovej zastávky. Chodník je nenáročný a čas na prechod približne 7,8 km (z ktorých 2,6 km je po spevnenej asfaltovej ceste) je odhadnutý na približne štyri hodiny. Počas nich sa počíta s časom stráveným pri 15 informačných paneloch, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tohto náučného chodníka. Tie boli osadené pri jeho vzniku v roku 2012, za ktorý vďačíme nielen štátnemu podniku LESY SR, vtedajšiemu odštepnému závodu Vranov, ale tiež spolupráci s Občianskym združením Klub slovenských turistov Perun Zámutov.

Samotný názov získal tento lesnícky náučný chodník po pôvodnej Zámutovskej kolejke – bývalej úzkorozchodnej lesnej železničky, ktorá bola vybudovaná medzi Vranovom nad Topľou a Zámutovom v prvej polovici 20. storočia a po ktorej sa zvážalo drevo z lesov zámutovského regiónu vo východnej časti Slanských vrchov. Konkrétne sa začiatok jej výstavby datuje na roky 1906-1907, kedy bola postavená trať v dĺžke 18,2 km. Tá však postupom času v roku 1957 doslúžila, predovšetkým v dôsledku technického pokroku a rozvoju cestnej dopravnej siete.

Popri tom ako návštevníci postupne získajú informácie z už spomínaných 15 informačných panelov venujúcich sa napríklad Významu a funkciám lesa, Pamätnému stromu borovica Jeffreyovej, páleniu dreveného uhlia a výroba potaše, PR Zámutovské skaly a na poslednej zastávke aj Strelnici Blatiny, sú pozdĺž trasy umiestnené aj tabuľky slúžiace k poznaniu konkrétnych druhov drevín, ktoré sa v danej oblasti prirodzene nachádzajú.

Ešte raz ďakujeme kolegom, ktorí vždy ochotne pridajú ruku k dielu pri zveľaďovanie a starostlivosti o im zverené územie.

LESU ZDAR!

Ing. Monika Mikulášková,
OZ Vihorlat

Oprava LNCH Pilsko

Lesnícky náučný chodník Pilsko bol sprístupnený v roku 2012 na OZ Námestovo, lesnej správe Mútne. Trasa je dlhá 4,7 km, začína pri chate Randová a vedie cez rôzne obhospodarované porasty, z ktorých má človek úžitok vo forme drevnej hmoty, plodov, rekreačnej a vzdelávacej funkcie, ako aj cez plochy ponechané na prirodzený samovývoj. Ponúka možnosť poznať a porovnať les, ktorý človek obhospodaruje ako aj les, ktorý odumiera a jeho vývoj je ponechaný na prírodu.

Na náučný chodník je prístup z Mútneho, po žltej turistickej značke od koliby Malák.

Z Oravského Veselého pešo od autobusovej zastávky alebo motorovým vozidlom. LNCH Pilsko je vhodné miesto oddychu a poučenia pre tých, ktorí majú radi tzv. bohom zabudnuté miesta, kde sa žije pokojne v lone panenskej prírody, bez zhonu a bez veľkého počtu turistov. Nájdeme tu nádherné zákutia, zbierku anomálií kmeňov stromov, miesta pre oddych, informačné tabule, dva altánky a studničku.

Geologické zloženie lokality tvorí magurský flyš s pieskovcami. Veľkú časť plochy zaberá jeden z najrozsiahlejších slovenských pralesov, národná prírodná rezervácia Pilsko, vyhlásená v roku 1967, po obvode vrchu, vo výškach 1 140 – 1 470 m n. m.. Dominantné sú pralesovité lesné a subalpínske spoločenstvá horských smrečín s pásmom kosodreviny a borievky nízkej. Najstarší smrek má vyše 500 rokov. Zastúpené sú aj jarabina vtáčia, zriedkavo jedľa, buk, javor horský. Pastva v minulosti ovplyvnila porasty kosodreviny, ktoré boli odstránené a vytvorili sa pasienky.

Prečnievajúci bezlesný vrchol Pilsko, mohutný vrch hlavného hrebeňa, poskytuje kruhový výhľad, napr. na Babiu horu, Beskydy, Tatry, Chočské vrchy, Malú Fatru. Je oficiálnym turistickým hraničným priechodom pre peších. Tvorí hranicu medzi rozvodiami. Vodné toky zo severnej strany smerujú riečkou Glinna do rieky Visla a Baltského mora, vodné toky zo západných, južných a východných svahov odvádzajú vodu rieke Orava a ďalej do Čierneho mora. Výškou je po Babej hore druhým najvyšším vrchom Oravských Beskýd.

Oravské Beskydy tvoria malý horský geomorfologický celok pozdĺž slovensko-poľskej hranice na severe Slovenska, ktorý za hranicami pokračuje ako Beskid Żywiecko-Orawski. Ide o najvyššie flyšové pohorie na Slovensku. Hlavný chrbát, ktorého rozvodnica tvorí štátnu hranicu, na viacerých miestach presahuje hornú hranicu lesa a vrchom Babia hora/Babia Góra dosahuje výšku 1 723 m n. m.. Reliéf je hladko modelovaný, výškovo členitý – v nižších polohách na ílovcovom podloží má charakter vrchoviny, pieskovcových masívoch prevláda hornatinový a v oblasti Babej hory až veľhornatinový reliéf hôľneho rázu s periglaciálnymi blokoviskami v najvyšších polohách. Pohorie patrí do mierne chladnej klimatickej oblasti, oblasť Pilska a Babej hory až do chladnej horskej s veľmi vysokými ročnými úhrnmi zrážok.

V okolí trasy sa oplatí navštíviť Obec Mútne, v okrese Námestovo, kde nájdeme cenné a zachovalé chránené územia Slovenska. Boli tu vyhlásené tri maloplošné chránené územia. NPR Pilsko, NPR Spálený Grúnik so zachovalými rašelinnými spoločenstvami podmáčaných smrečín a PR Mútňanská píla so zachovalými močiarnymi a rašelinnými spoločenstvami slatinného typu.

Zaujímavá je aj riečka Mútňanka, prítok Bielej Oravy, s plochou povodia 71 km^2 a dĺžkou 22 km s výrazne zvlneným korytom v strednej časti toku. Pramení vo výške 1 245 m n. m. a je zaujímavým pstruhovým rybárskym revírom, ktorý obhospodaruje MO SRZ Námestovo. Vznik Mútneho sa datuje od roku 1659. Poddanská obec Oravského zámku, spravovaná dedičnými richtármi. Okrem roľníctva a dobytkárstva sa predával ľan, vyrábali nite, plátna a nachádzali sa tu píly.

Severozápadne od Námestova, pod svahmi vrchu Pilsko leží aj Obec Oravské Veselé. Založená bola v roku 1629, grófka Helena Illešháziová, rod. Turzová, vydala v Ružomberku zakladaciu listinu. Počas šestnástich rokov tu mali byť vybudované na miestach pasienkov usadlosti v zmysle valaského práva. Obyvatelia sa venovali chovu oviec, roľníctvu a drevorubačstvu. Povinnosťou bola ochrana hranice a obchodníkov. V 19. storočí sa obec stala trhoviskom. Z pamätihodností je významný kostol svätej Alžbety z 19. storočia, ktorý nahradil pôvodný drevený z roku 1656.

[Zdroj: internet]

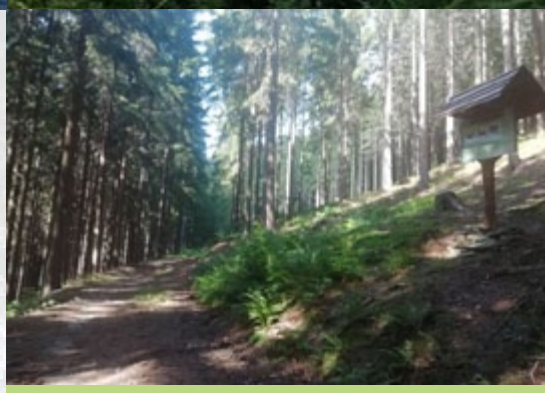

Zber šípok spoločne s LESMI SR 2022

Motivovaní projektom pod názvom Zber šípok spoločne s LESMI SR sa žiaci 39 základných a materských škôl a jedného odborného učilištia koordinovaní lesníkmi zo siedmich odštepných závodov LESOV SR pustili už do šiesteho ročníka súťaže o najlepšieho zberača šípkových plodov.

Aj vďaka veľmi horúcemu letu sme zber zahájili už 19.9.2022 a viacdňové mrazy dali bodku za zberom 27.10.2022. Za týchto 39 dní sa 2158 deťom v tímovej spolupráci s rodinnými príslušníkmi podarilo vyzbierať 8,713 ton šípok. Tí najlepší zberači z prvého stupňa doniesli 222 kg, 198 kg a 140 kg. Tento rok sa nedali zahanbiť ani zberači reprezentujúci druhý stupeň, z ktorých traja najlepší priniesli 177 kg, 162,9 kg a 98,2 kg. V súťaží tried medzi sebou zabojovalo až 384 kolektívov a najlepším triedam sa podarilo priniesť 284 kg, 245 kg a 238 kg.

V tomto ročníku sa zber šípkových plodov realizoval v rámci siedmich organizačných jednotiek, z nich na OZ Podunajsko a OZ Šariš sa zapojilo po jednej základnej škole na OZ Sever sa zapojili dve školy, v rámci OZ Tatry sedem škôl, na dvoch susedných OZ Poľana a Horehronie po deväť ZŠ a v rámci OZ Semenoles až dvanásť.

Kým jednotlivci sa budú tešiť z hodnotných vecných cien, kolektívy sa spoločne vyberú na jednodňové výlety, počas ktorých navštívia zubry v Topoľčiankach, poľovnícky zámoček v Topoľčiankach, Národný žrebčín, Lesnú školu v Leviciach a odnesú si množstvo zážitkov z aktivít pripravených lesníkmi štátneho podniku LESY SR. Výhercom blahoželáme a už teraz sa tešíme na siedmy ročník.

-as-

Víťazi 1. stupeň			
meno a priezvisko	škola	počet kg	organizačná zložka
Dominik P.	EZŠ Juraja Jánošku	222	OZ Semenoles
Tobias B.	EZŠ Juraja Jánošku	198	OZ Semenoles
Alžbeta Š.	EZŠ Juraja Jánošku	140	OZ Semenoles
Víťazi 2. stupeň			
meno a priezvisko	škola	počet kg	organizačná zložka
Viktória B.	ZŠ Čierny Balog	177,1	OZ Horehronie
Laura K.	ZŠ Čierny Balog	162,9	OZ Horehronie
Elizabeth Ž.	ZŠ MŠ Oravská jasenica	98,2	OZ Tatry
Víťazné triedy			
trieda	škola	počet kg	organizačná zložka
4B	EZČ J. Jánošku	284,08	OZ Semenoles
7A	ZŠ Č. Balog	245,19	OZ Horehronie
4C	EZČ J. Jánošku	238,126	OZ Semenoles

Na majstrovstvá sveta za LESY SR

Majstrovstvá sveta v dynamickej presnej streľbe sa uskutočnili v Bitche vo Francúzsku 6. až 12. augusta 2022. Ako je možné sa dostať na svetový šampionát a čo to vlastne dynamická presná streľba je? Asociácia presnej streľby Slovenska (APSS) sa stala členom svetovej organizácie International Precision Rifle Federation (IPRF) pod značkou Slovak Precision Rifle Association (SVKPRA), zosúladila pravidlá na národnej úrovni s tými medzinárodnými a umožňuje strelcom reprezentáciu Slovenska po predchádzajúcej úspešne zvládnutej kvalifikácii. Dynamická presná streľba je streľba na dlhé vzdialenosti, najčastejšie od 300 do 1000 metrov. Strieľa sa na kovové terče z rôznych prekážok, v rôznych polohách a v časovom limite. Tento druh športovej streľby je rozvinutý najmä v Amerike a v Škandinávii, ale v posledných rokoch sa stáva čoraz populárnejším na celom svete. Slovensko v tomto smere nezaostáva, o čom svedčí množstvo tréningov a súťaží, ktorých sa u nás zúčastňuje aj veľký počet zahraničných strelcov. Na podrobnosti a samotný priebeh tejto súťaže sme sa opýtali nášho kolegu a ich priameho účastníka Ing. Tomáša Kopču z OZ Tríbeč.

Predpokladám, že aj pre tieto spomínané majstrovstvá sa musí účastník kvalifikovať. Ako a kedy prebiehala kvalifikácia na spomínané podujatie?

SVKPRA spustila sériu kvalifikačných pretekov rok pred začatím svetového šampionátu. Nomináciu do reprezentácie mohlo získať osem strelcov. Podmienkou bolo absolvovať minimálne tri kvalifikačné preteky, získať potrebný počet bodov na výkonnostnú triedu, tzv. RANK 1 a samozrejme v celkovom hodnotení skončiť v najlepšej osmičke. Všetko tieto kvalifikačné podmienky sa mi podarilo úspešne splniť a nasledovala príprava a tréningy.

Ako také majstrovstvá sveta v spomínanej disciplíne prebiehajú?

Majstrovstiev sveta sa zúčastnilo 26 krajín a takmer 250 strelcov rozdelených do piatich kategórií. Ja som štartoval v kategórii „FACTORY", kde bolo povolené súťažiť len so sériovými zbraňami bez vylepšení a úprav. Vyladenie spúšte bolo možné, ale iba do určitého limitu, ktorý som na kontrole zbraní nesplnil. Dostal som na výber: upraviť spúšť do niekoľkých minút na požadovaný limit alebo preradenie do kategórie „OPEN", kde by som nemal šancu konkurovať vylepšeným zbraniam. Vybral som si úpravu a to aj za cenu, že majstrovstvá absolvujem s oveľa väčším odporom spúšte ako tým, na aký som bol zvyknutý. Tréning priamo na stageoch nebol umožnený a prístup ku prekážkam bol zakázaný. Jediná príprava spočívala v študovaní propozícií, výpočtoch balistiky a voľbe streleckej taktiky spoločne s reprezentačným tímom. Počas dvoch streleckých dní sme absolvovali 19 stageov, na ktorých na nás čakalo 174 kovových terčov. Dynamickej presnej streľbe sa venujem iba 2 roky, takže veľké očakávania som nemal. Avšak po prvom dni som figuroval priebežne na 13. mieste a cieľ do ďalšieho súťažného dňa bol pokúsiť sa prebojovať do prvej desiatky, čo by bol pre mňa veľký úspech. Nakoniec sa to podarilo a v kategórii „FACTORY" som si z majstrovstiev sveta odniesol 10. miesto. Poďakovanie za finančnú a materiálovú podporu patrí štátnemu podniku LESY SR a priateľom, vďaka ktorým som sa mohol zúčastniť na takomto vrcholnom podujatí.

Dúfam, že sa nemýlim ak predpokladám, že účasť na MS sa nezaobíde bez podrobného plánovania. Aké sú tvoje súťažné plány?

Pri sledovaní najlepších strelcov na svete som načerpal nové skúsenosti týkajúce sa zbraní, výbavy či technike streľby. Rozhodol som sa zmeniť zbraň, kaliber, časť vybavenia a výsledky sa okamžite dostavili. Podarilo sa mi vyhrať finálové kolo SVKPRA SLOVAK CHAMPIONSHIP a tiež slovenský šampionát PRS (SLOVAK REPUBLIC PRS CHAMPIONSHIPS 2022). Ďalšie majstrovstvá sveta s „veľkou puškou" sa uskutočnia až v roku 2024. V roku 2023 usporiada svetová organizácia IPRF majstrovstvá sveta v dynamickej presnej streľbe, ale tentokrát z malokalibrovky 22 LR a konať sa budú v Taliansku. Slovenská asociácia SVKPRA už spustila sériu kvalifikačných pretekov. Prvý z nich sa mi podarilo vyhrať a tak si pripísať dôležité body do kvalifikačnej tabuľky. Cesta do reprezentácie bude ešte náročná, ale pokúsim uspieť, aby som mohol opäť reprezentovať Slovensko a štátny podnik LESY Slovenskej republiky

Ďakujem krásne za rozhovor!

-aks-

Lesná správa Tornaľa

Lesná správa Tornaľa je jednou zo šiestich LS organizačnej zložky OZ Gemer. Svoj názov dostala po rovnomennom lesnom hospodárskom celku a tak isto po meste Tornaľa, kde priamo v strede, na námestí lesná správa sídli. Územie LS je historicky späté s rodmi Tornallyayovcov a Hámosovcov, krajina je prevažne poľnohospodársky využívaná a popretkávaná lesnými komplexami. Od druhej svetovej vojny do roku 1990 niesla správa názov LS Šafárikovo, tak isto ako aj mesto Tornaľa. Na to, ako sa hospodári našim kolegom na tejto lesnej správe sme sa bližšie pozreli v mesiaci november.

Charakteristika LS

Územie spadá orograficky do Rimavskej kotliny, Dlhoveského podhoria, Slovenského krasu a podhoria Slovenského rudohoria. Nadmorská výška je od cca 160 m n. m. až po 508 m n. m. na Viničnom vrchu. Katastrálna výmera lesnej správy je 57.200 ha, lesnatosť obhospodarovaného územia dosahuje cca 25%. Z HSLT sú najviac zastúpené HSLT 208 – sprašové bukové dúbravy (65%), 211 – živné bukové dúbravy (11%), 108 – sprašové hrabové dúbravy a 202 – Svieže vápencové bukové dúbravy (po 5,5%), 311 – živné dubové bučiny, 209 – suché bukové dúbravy a 292 – svieže vápencové bukové dúbravy (ochranného rázu) (po 2,5%).

LS hospodári na dvoch lesných celkoch: Šafárikovo a Stárňa (všetky 2017-2026). Z hľadiska vývoja správy došlo v roku 2013 k zlúčeniu správ Tornaľa a Stárňa. Pri poslednej reorganizácii nedošlo k zmene lesnej správy. Obhospodarovaná výmera lesných pozemkov je na úrovni 10.296 ha, z toho je 5.560 ha neštátnych neodovzdaných lesov. Z hľadiska kategorizácie lesov je 9.361 ha hospodárskych lesov, 227 ha lesov osobitného určenia a 516 ha ochranných lesov.

Hospodárenie v lesoch je ovplyvnené poľnohospodárskym využívaním krajiny. Veľká časť porastov je prístupná len cez poľnohospodárske pozemky a prístup je podmienený dohodou. Územie LS má pomerne vysoké zastúpenie sociálne slabšieho obyvateľstva čo sa prejavuje na jednej strane vysokým dopytom po samovýrobe, na druhej strane aj zvýšenou nelegálnou ťažbou. Pomerne veľká časť porastov tvorí štátnu hranicu. Tu sa taktiež prejavuje nelegálne získavanie dreva občanmi „spoza hranice". Prevažná časť porastov je pahorkatinného a rovinatého rázu. Porasty sú tvorené agátovými, hrabovými, dubovo-hrabovými lesmi až bo dubovo – bukové lesy. Porasty sú prevažne nižšej kvality, často výmladkového pôvodu.

Pri obhospodarovaní porastov sa uplatňuje holorubný a podrastový hospodársky spôsob, vo vhodných lokalitách sa realizuje aj PBLH. Podrastový HS maximálne využíva prirodzené zmladenie hlavne v dubovobukových porastoch. Umelá obnova oproti minulosti rapídne poklesla a využíva sa hlavne na opakované zalesňovanie.

V prirodzenej obnove sa uplatňuje v prevažnej miere prirodzené zmladenie dreviny hrab (31,5%), nasleduje cer (19,5%), agát a dub zimný (po 14,5%). V menšej miere sa dosahuje prirodzené zmladenie dreviny lipa malolistá (8%) a buk (7%). V umelej obnove prevláda dub zimný (62%), ďalej nasleduje buk (17%), javor horský (9%), borovica lesná (7%). Ročne sa vysadí cca 44 tis. sadeníc. V rámci LS sa nachádzajú uznané porasty pre drevinu borovica, dub a čerešňa.

Výrobné podmienky

Územie LS je typické pahorkatinami s kratšími svahmi. Lesné porasty sú sprístupnené kvalitatívne priemernými odvoznými cestami, vo veľkej miere cez poľnohospodárske pozemky. Celková vybavenosť odvoznými cestami je podpriemerná. Na LS je k dispozícii 37 km trvalých odvozných ciest a 29 km sezónnych odvozných ciest. Využitie traktorových technológií sa pohybuje na úrovni 100%. Vyťažená hmota sa realizuje odvozom dreva na expedičný sklad Tornaľa (28%). Priame dodávky dosahujú 72% z celkovej ťažby dreva a týkajú sa predovšetkým vlákninového dreva. Realizovaný drobný predaj z OM je na úrovni cca 930 m^3.

Priemerné ročné úlohy (za posledných 5 rokov) vzťahujúce sa k terajšiemu územiu LS

Výkon	t.j.
Obnova porastov	
- z toho prirodzená	9,93 ha
- z toho umelá (voľnokorenné)	4,96 ha
- z toho umelá (obaľovaná)	4,37 ha
- opakované zalesnenie	2,89 ha
Ochrana proti zveri	
- chemická – repelenty	90,86 ha
- mechanická jednotlivo	5,68 ha
- oplôtky	0 ha / 0 km
Ochrana pred burinou	46,66 ha
Prečistky	97,53 ha
Výchova do 50 rokov	74,01 ha / 1196 m^3
Výchova nad 50 rokov	219,38 ha / 8310 m^3
Obnovná ťažba	20.880 m^3
Náhodná ťažba	589 m^3
Mimoriadna ťažba	0 m^3
Ťažba spolu	30.977 m^3
- z toho samovýroba	510 m^3
Výroba štiepky – prepočítané na m^3	0 m^3

Ochrana prírody

Z hľadiska ochrany prírody možno územie LS zaradiť medzi územia s malým významom. Na územie LS zasahuje CHKO Cerová vrchovina a ochranné pásmo NP Slovenský kras. Z maloplošných chránených území sa na území LS nachádzajú: prírodné pamiatky Meliatsky profil, Chvalovská jaskyňa, Prielom Muránky, Ardovská jaskyňa a Jaskyňa Domica. V rámci sústavy NATURA 2000 sa tu nachádzajú CHVÚ Cerová vrchovina – Porimavie, Slovenský kras a ÚEV Alúvium Muráňa, Domické škrapy, Kečovské škrapy, Pieskovcové chrbty, Hubovo, Rimava a Slaná, Meliatsky profil. Taktiež sa tu nachádza

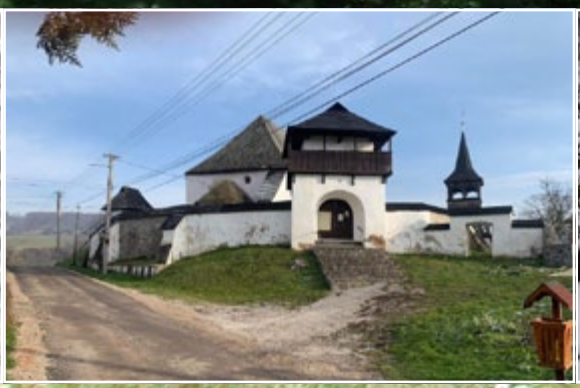

chránený strom topoľ sivý pod Perpešom. V štvrtom stupni ochrany prírody sa nachádza 7 ha, v 3. SOP – 601 ha a v 2. SOP – 237 ha.

Z chránených druhov sa na území LS vyskytujú poniklec veľkokvetý, fúzač alpský, roháč obyčajný, kunka žltobruchá, mlok karpatský, mrena stredomorská, netopier obyčajný, kuvik plačlivý, jastrab krahulec, vydra riečna a rys ostrovid.

Poľovníctvo

V rámci LS sa nachádza jeden poľovný revír – PR Dolinka (3.768 ha). Z hľadiska poľovníctva a poplatkového lovu je najvýznamnejším obdobím jelenia ruja. Výrazný vplyv na vyťaženosť personálu má poľovníctvo práve v tomto období. Poplatkový odstrel je stabilizovaný a tvorí z celkového odstrelu v rámci LS 40%. Na území LS sa loví ročne v priemere 40 ks jelenej zveri, 25 ks danielej zveri 10 ks srnčej zveri a 10 ks diviačej zveri. Samičia zver a mláďatá sú lovené z väčšej časti personálom, ale taktiež poplatkovými hosťami. Populácia diviačej zveri je poznačená africkým morom ošípaných a jej výskyt je len ojedinelý. V poľovnom revíri sa nachádzajú tri senníky, osem válovcov na jadrové krmivo, 25 soľníkov, dva hektáre políčok pre zver a 15 kazateľnicových posedov. Seno pre zver je zabezpečované formou vlastnej výroby z lúk v obvode lesnej správy.

Návštevnosť lesov a verejnosť

Lesy v obhospodarovaní LS patria k turisticky málo atraktívnym. Aj napriek tomu je pohyb verejnosti v lesoch veľký a týka sa predovšetkým miestnych obyvateľov. Najväčší nápor je v hubárskej sezóne. Na území sa nachádza šesť turistických chodníkov. Z hľadiska vybavenosti sa na obhospodarovanom území nachádzajú dve upravené ohniská a päť náučných tabúľ. Na LS sa nachádza jedna chata Dolinka, ktorá je nižšieho štandardu a využívaná je predovšetkým poľovníckymi hosťami v poľovnom revíri Dolinka.

Personálne obsadenie

V súčasnosti tvoria štruktúru LS: vedúci LS, traja technici LS a sedem vedúcich LO. Najstarší zamestnanec má 60 rokov a priemerný vek je 42 rokov.

Zadný rad zľava Ing. Szilárd Huszár, Ján Murín, Štefan Tóth, Ing. Roland Mederi, Jozef Pocklan, Tibor Matlák. Predný rad zľava Róbert Mišurák, Štefan Gregor, Ing. Zsolt Sebők, Ing. Monika Kovácsová, Rastislav Ziman, Ing. Peter Szabó.

Osadenstvo lesnej správy tvoria: Ing. Zsolt Sebök – vedúci LS, Ing. Roland Mederi, Ing. Karin Pilišová (toho času na materskej dovolenke) a Ing. Peter Szabó – technici LS, Róbert Mišurák – vedúci LO 1 Šankovce, Štefan Tóth – vedúci LO 02 Dolinka, Ján Murín – vedúci LO 5 Chvalová, Štefan Gregor – vedúci LO 07 Vlkyňa, Tibor Matlák – vedúci LO 09 Panica, Jozef Pocklan – vedúci LO 10 Meliata, Rastislav Ziman – vedúci LO 11 Valice. LO 03 Držkovce a LO 06 Tornaľa sú v súčasnosti neobsadené. Na LS sú v súčasnosti dvaja praktikanti.

Ing. Zdenko Kováč, Ing. Zsolt Sebök

Milión stromov pre Slovensko 2022

Čím ďalej, tým viac sa ľudia a spoločnosti v Európe i vo svete zaoberajú problematikou pomoci životnému prostrediu, ktorého významnú časť tvoria lesné ekosystémy. Zelené politiky a ekonomiky čoraz viac „nútia“ koncerny i firmy venovať svoju pozornosť lesom a lesnému hospodárstvu. Práve toto je cesta, aby sa lesníctvo a lesnícke subjekty viac otvorili spoločnosti, veď ročne sa na Slovensku vysadí približne 40 miliónov sadeníc lesných drevín, z ktorých štátny podnik LESY SR vysádza 16 miliónov.

Projekt zameraný na pomoc lesníckej prevádzke a lesom sa podarilo odštartovať 24.4.2021 na bývalom OZ Trenčín a realizovať naprieč pandémiou zmietaným Slovenskom vďaka spolupráce troch organizácií, konkrétne OZ Moje Slovensko, PEFC Slovensko a štátneho podniku LESY SR.

Počas jarnej a jesennej sezóny sa aj napriek povinnému testovaniu do projektu zapojili stovky ľudí, ktoré spoločnými silami pod odborným dozorom koordinátorov projektu a tiež samotných lesníkov, lesných robotníkov najmä lesných žienok, vysadili 51.415 sadeníc. Kým na jar roku 2021 sa podarilo vysadiť 29.365 ks, jeseň pod hrozbou pandémie sme výsadbu ukončili 19. brigádou s počtom 22.050 ks vysadených sadeníc.

Po úspešnom nultom ročníku a veľmi zaujímavej spolupráci v rámci výsadieb lesných drevín sme sa už túto jar tešili na ďalšiu vynikajúci spoluprácu. Veď sme sa zaviazali umožniť verejnosti na pozemkoch štátneho podniku vysadiť 1.000.000 sadeníc. Lenže nie každé prvotné nadšenie dokáže vzdorovať realite a tak celková realizácia projektu Milión stromov pre Slovensko ostala na pleciach štátneho podniku LESY SR, za podpory PEFC Slovensko.

Sľuby treba plniť a tak plní odhodlania sa pracovníci v lesníckej prevádzke spolu s dobrovoľníkmi i spoločnosťami pustili do jarných a jesenných výsadieb. Počet organizačných jednotiek sa s príchodom roku 2022 zredukoval z pôvodných 23 lesných odštepných závodov na 12 odštepných závodov s územnou pôsobnosťou a tak sa výsadby na jar realizovali na piatich z nich. Zo 16 realizovaných výsadieb sa až desať zrealizovalo na OZ Tatry, dve na OZ Považie, OZ Horehronie a OZ Karpaty a jedna na OZ Sever. Počas nich 555 dobrovoľníkov vysadilo 26.890 stromov a k splneniu cieľa zostávalo vysadiť 921.695 sadeníc. Jarné výsadby sme kvôli veľmi teplému a suchému počasiu museli ukončiť trochu skôr, ale daždivá jeseň nám umožnila začať vysádzať stromy načas. A tak sa do 19 jesenných výsadieb zapojili naši zamestnanci zo siedmich organizačných jednotiek. Až osem výsadieb sa realizovalo na OZ Karpaty, po tri na OZ Považie a OZ Tatry, po dve na OZ Tríbeč a OZ Východ a po jednej výsadbe na OZ Sever a OZ Podunajsko. Na jeseň sa 499 nadšencov podieľalo na vysadení 18.205 sadeníc.

Nie každý kolektív sa však mohol uvoľniť z práce, a tak sa viaceré spoločnosti, ktoré sa chcú podieľať na pestovaní a starostlivosti o slovenské lesy rozhodol prispieť sumou 50 centov na zakúpenie a výsadbu sadenice v slovenských lesoch. Touto cestou by sme sa chceli poďakovať spoločnostiam, pričinením ktorých rastie v našich lesoch o 169.200 sadeníc viac a to konkrétne Nadácii SLSP, spoločnosti Meva-SK s.r.o., Manz Slovakia s.r.o., Nikomi s.r.o., Kronospan s.r.o., C.L.N. Slovakia s.r.o.. Po úspešnom prvom ročníku možeme skonštatovať, že vďaka všetkým stromohrdinom k naplneniu nášho spoločného cieľa chýba vysadiť „už len“ 734.290 sadeníc.

Týmto by sme sa chceli poďakovať všetkým, ktorí sa zaujímajú o slovenské lesy, ale viac tým, ktorí slovenské lesy podporujú a najmä tým, ktorí sami vlastnými rukami sa podieľajú na pestovaní slovenských lesov.

Patrí vám obrovské ďakujeme!

-aks-

MILIÓN STROMOV
- PRE SLOVENSKO -

Príbeh spod ovocnej lesnej cesty

Každý živý organizmus, stromy nevynímajúc, píše svoj životný príbeh. Pár z nich ich bude mať spoločný začiatok v podobe Ovocnej lesnej cesty „Ľaš" pozostávajúcej z 30 kusov ovocných plodonostných drevín v kombinácii jabloní, hrušiek a čerešní. Môžete ju nájsť na území OZ Vihorlat v rámci LS Zámutov, konkrétne v lokalite Ľaš. Práve na tomto mieste sa odohral aj príbeh o Opálovej princeznej.

V horárni neďaleko Nového Mesta pod Šiatrom (maďarsky Sátoraljaújhely) sa 13.12.1797 narodila najúspešnejšia uhorská vyzvedačka Lucia Kellerová. Jej otec, Luigi Mazary Keller, bol lesníkom a pochádzal z Brenerského priesmyku medzi Rakúskom a Talianskom. Keď mala Lucia šesť mesiacov, Mazaryho Kellera preložili do horárne na Ľaši medzi Dubníkom a Zámutovom.

Práve 9.8.1799 sa tam odohrala udalosť, ktorá navždy zmenila život malej Lucky, kedy neznámi banditi, vtedy v horárni na Ľaši, beštiálne zavraždili oboch jej rodičov a dvoch starších súrodencov. Lucia prežila len vďaka šťastnej náhode. Dvojročnú Luciu si osvojila rodina horára Mikuláša Kuruca, ktorý ju našiel na mieste tragédie. Vyrastala spolu so jeho tromi deťmi v horárni Dúbrava pri Hermanovciach nad Topľou.

Začiatkom decembra 1807, keď mala Lucia desať rokov, konala sa v Slanských vrchoch kráľovská poľovačka. Medzi hosťami boli aj dve vznešené dámy z Pešti – manželka grófa Barkóciho a manželka istého vysoko postaveného generála. Tým sa Lucka zapáčila a keď si vypočuli jej tragický príbeh, navrhli horárovi Kurucovi, že si ju vezmú na výchovu do Pešti. Gróf Barkóci rozhodol o jej ďalšej kariére v spravodajskej službe. Bola všestranne talentovaná a na náročnú a nebezpečnú službu sa začala pripravovať intenzívnym štúdiom. Dostala skvelé vzdelanie, ovládala osem jazykov, dokázala sa pohybovať v najvyššej spoločnosti a neskôr, keď ju poverili sledovaním opálových obchodov, vyštudovala aj geológiu, aby sa vyznala v drahých opáloch. Popri tom si vymohla aj štúdium medicíny, keďže od detstva túžila byť lekárkou. Už krátko po ukončení štúdia dosiahla hodnosť poručíka Rakúsko-uhorskej armády.

Po roku 1823 ju Ministerstvo financií poverilo sledovaním nelegálnych obchodov s drahým opálom zo Slanských vrchov. V roku 1827 mala Lucia vybudovanú sieť opálových agentov a obchody sa úspešne rozbehli.

V r. 1827 sa na Dolnom majeri v Rozhanovciach konala svadba Lucie a Jánoša Nagya. Po svadbe sa novomanželia s celým svojím

majetkom presúvali do nového domova po starej furmanskej ceste cez Čižatice, Opinu, Červenicu a potom cez prales až do Juskovej Vole. Neďaleko tejto cesty sa nachádza aj lúka na Ľaši, kde Lucia pred 28 rokmi prežila vyvraždenie celej svojej rodiny. Horáreň medzitým zanikla, pretože po požiari spôsobenom banditmi onej hroznej noci, ju už neobnovili. Lúku mal teraz na 70 rokov prenajatú uhliarsky majster Pavlík Koroľ, ktorý tam budoval uhliarsku osadu a pálil drevené uhlie. Cestou cez prales novomanželov dohonil jeden z uhliarov a zaviedol ich na lúku na Ľaši, kde im porozprával smutný príbeh rodiny lesníka Kellera Mazaryho. Lucii sa tisli slzy do očí, ale neprezradila, že práve ona je tou sirotou, ktorá na tejto nádhernej lúke stratila celú rodinu.

Od 16. mája 1827 žila Lucia spolu s manželom v horárni pod Rokytovou, kde sa jej 13.12. narodil chlapček, ktorému dali meno Lucian. V horárni prežila šťastné obdobie so svojim synčekom v prostredí, ktoré dôverne poznala z vlastného detstva. Často využívala aj svoje medicínske znalosti a pomáhala ľudom z okolia pri rôznych úrazoch alebo zdravotných problémoch, čím si získala ich rešpekt a úctu. Sen o pokojnom rodinnom živote v lone prírody sa však rýchlo rozplynul v dramatických udalostiach roku 1831. V máji 1831, po veľkej rebélii v Pešti, sa nepokoje rozšírili aj do Košíc a ďalších miest, až napokon prerástli do Východoslovenského roľníckeho povstania. Luciu za napomáhanie povstalcom zatkli a odviedli do štatariálneho väzenia vo Vranove. Po omilostení však bola povinná nastúpiť do zdravotnej služby ako vojenská lekárka v boji proti epidémii. 31.8.1833 bola prepustená do civilu. Začiatkom júna 1833 sa nájomcovi opálových baní Gabrielovi Fejérvárymu podarilo natrafiť na veľkú žilu drahého ohnivého opálu. Opál však potreboval dobrú organizáciu predaja a propagáciu. No a touto úlohou bola poverená Lucia Kellerová. V doprovode dvoch príslušníkov Maďarskej spravodajskej služby 15.9.1833 pricestovala do Prešova. Odtiaľ šla do Slanských vrchov, do lesa vedľa opustenej horárne pod Rokytovou. Práve tam pred dvoma rokmi, tesne pred vypuknutím povstania, zakopala deväťdesiattisíc zlatých a ďalšie cennosti. Okrem peňazí tam nečakane našla aj svojho strateného synčeka Luciana, ktorý po jej zatknutí zmizol a bol považovaný za mŕtveho. Vtedy štvorročný Lucian sa dva roky ukrýval v pralese, v ktorom sa dokázal pohybovať ako lesné zviera. Celý čas ho chránila verná Luciina vlčica Zora. Chlapček mal teraz šesť rokov, za sebou dva roky dobrodružného života v divočine a pred sebou návrat s matkou do civilizácie.

Keď Lucia vykopala ukryté peniaze, od nájomcu opálových baní Fejérváryho nakúpila všetok vyťažený opál. Lenže trh na Západe už v tom čase ovládli bandy priekupníkov, no napriek tomu Lucia Kellerová dokázala zorganizovať obstojný predaj už hotových opálových šperkov i obrúsených opálov. 9.8.1845 však nájom opálových baní Gabrielovi Fejérvárymu skončil a tým sa pretrhla aj reťaz Lucie Kellerovej. Začiatkom mája 1855 boli v Bruseli zavraždení dvaja príslušníci Maďarskej spravodajskej služby a o tri týždne ďalší v Amsterdame. A čoskoro, 29.7.1855, ako ďalšia obeť opálovej vojny, na dlažbe ulice v Madride, zomiera 58-ročná Lucia Kellerová.

Ing. Monika Mikulášková
OZ Vihorlat

Altánok Skorušina

Skorušina, najvyšší vrch Skorušinských vrchov s výškou 1 388 m n. m., ktorý vďaka výške a rozhľadni na vrchole ponúka výhľady do okolia, na Oravské Beskydy a Západné Tatry. Pri vhodných podmienkach aj Chočské vrchy a Veľkú Fatru a tiež Oravskú kotlinu a Oravskú priehradu.

Hrebeň je zvrásnený hlbokými korytovými dolinami Studeného potoka a Oravice, dlhý 25 km. Nachádza sa severne od Západných Tatier a od Osobitej pohorie oddeľuje Podtatranská brázda, ktorá vznikla na tektonickom zlome. Celá oblasť je husto zalesnená a patrí do povodia rieky Orava.

Altánok je situovaný v lesoch, v blízkosti turistickej trasy vedúcej na vrch Skorušina, patriacich pod Lesnú správu Oravský Podzámok. Vybudovali ho v letných a jesenných mesiacoch zamestnanci lesnej správy v spolupráci s dodávateľom.

V blízkosti rekreačnej oblasti Oravice ponúka množstvo príležitostí na oddych, turistiku a aktivity lesnej pedagogiky a tiež prevádzku lesníckych obvodov Habovka a Oravice.

Ing. Zuzana Puterová

Altánok Oravice

Oravice v nadmorskej výške 790 m n. m., osada v Tichej doline, ktorá sa nachádza v Podtatranskej brázde, oddeľuje masív Tvrdošínskej Magury na severe od Osobitej v Západných Tatrách. Na severe a západe územie ohraničujú Skorušinské vrchy. Oravickou kotlinou pretekajú potoky Blatná a Mihulčie, zberná rieka Oravica vzniká sútokom Bystrej a Tichej. Nájdeme tu aj minerálny sírny prameň, pri vstupe do Bobroveckej a Suchej doliny.

Nachádza sa tu NPR Osobitá so skalnatými útvarmi s vysokohorskou vápnomilnou vegetáciou a so zachovanými horskými lesmi pralesového charakteru, reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy, lipovo-javorové sutinné lesy.

Druhou je NPR Juráňova dolina, ktorou preteká Juráňov potok a tvorí geomorfologicky významné územie so zachovanými biocenózami a vápnomilnou flórou. Dolnú časť, Tiešňavy, tvoria strmé skalné steny s geomorfologickými tvarmi obrí hrniec, vznikajúce vplyvom erózie v riečnych korytách.

Oravice sú významným centrom turizmu a východiskovým miestom horských túr, na vrch Skorušiná, Bubon, Oravickú Maguru, Lúčnu, strediskom termálneho areálu, s celoročne otvorenými termálnymi kúpaliskami so sírno-vápenato-horečnatou vodou s vysokým obsahom železa a v zimných mesiacoch lyžiarskym strediskom.

Boli vyhľadávaným letoviskom od začiatku 20. storočia, prvá útulňa bola postavená v roku 1931. Vo vojnových rokoch však všetky horárne a chaty vypálili nemecké vojská. Zo stavebných pamiatok sa zachovala len kaplnka sv. Anny, postavená v rokoch 1817-1820.

Altánok je vybudovaný pri rekreačnej chate Oravice. Kde bude slúžiť ako oddychovaná zóna pre rekreantov a návštevníkov strediska.

Chatu Oravice koncom minulého storočia obýval lesník, ornitológ a preparátor Anton Kocyan, zakladateľ prírodovedných zbierok Oravského múzea. Bol významný tatranský zoológ a lesník, rodák z poľského Makowa Podhalanskeho, kde sa narodil 8. augusta 1836 do rodiny tamojšieho organistu. Rodina mala vlastný erb a rod Kocyanovcov mal názov „Kocian von Konenfeld". Prvé známky o rode

siahajú do roku 1547 do východných Čiech, odkiaľ sa presťahovali do Poľska a neskôr na Oravu.

V rokoch 1859-1863 pracoval ako praktikant, neskôr vedúci účtovník a nakoniec ako magazinér na Homolacsovskom panstve. V roku 1864 prebral funkciu lesníka v Koscielisku, kde pôsobil až do roku 1869.

Počas pobytu v Zakopanom sa u neho prebudil celoživotný záujem o vedecké skúmanie živočíchov tatranskej oblasti, o vtedy verejnosti neznáme alebo len málo známe skupiny vtákov a cicavcov, napr. spevavce, hmyzožravce a hlodavce. V roku 1861 Tatry navštívil zoológ a preparátor Schauer, ktorý poskytol Kocyanovi rady ako preparovať zvieratá. Jeho odborné smerovanie ovplyvnil aj krakovský profesor zoológie Nowicki, ktorého poznatky a osobné povzbudzovanie podnietili u neho snahu pokúsiť sa spracovať výsledky pozorovaní do publikácie, ktorá sa zaoberala cicavcami (Kocyan 1867). Bola to jedna z prvých prác, v ktorej analyzuje výskyt všetkých vtedy známych druhov cicavcov Tatier. Publikácia bola ocenená a Kocyana menovali za člena korešpondenta a tiež za člena za paleontologické zbery a meteority z Kościeliskiej doliny, neskôr doplnené z Oravskej Magury.

V roku 1870 dostal vysvedčenie od nového majiteľa Zakopaného baróna Eichborna, ukončil prácu lesníka v poľskej časti Tatier a pokračuje v práci v Oraviciach, v Oravskom komposesoráte, kam ho povolal do služieb direktor Edmund gróf Zichy a povinnosti a plat mu stanovuje lesmajster, lesník európskeho významu, taxátor a ochranca prírody Wiliam Rowland.

V Oraviciach pôsobil 15 rokov a za tento čas spracoval mimoriadnu databázu, ktorá sa zachovala až do súčasnosti. Zoologickú časť databázy tvoria tisíce údajov o výskyte vtákov a cicavcov. Vďaka pobytu a výskumu v tejto oblasti a neskôr aj Zuberci publikoval a preparoval, stal sa známym vo vedeckých kruhoch vtedajšieho Poľska, Rakúsko-Uhorska, no i ďalších štátov.

Počas života si viedol dva typu denníkov. „Preparačný žurnál", do ktorého si zaznamenával chronologicky údaje o každom preparovanom živočíchovi, kde od roku 1867 – 1916 spreparoval okolo sedemtisíc exemplárov. Druhý typ mal charakter stručných poznámok zo súkromia, ale aj počasie, fenologické údaje a výskyt rôznych druhov živočíchov.

Okrem publikácií prispieva aj do viacerých časopisov, medzi inými do jedného z najstarších ornitologických časopisov na svete, ktorý doteraz vychádza v Nemecku.

V roku 1868 bolo na Oravskom hrade založené múzeum v Oravskom Podzámku, kde zakladateľmi prírodovednej časti múzea bol Jozef Guber a od roku 1869 aj Kocyan, kam dodal 342 exemplárov, prevažne vtákov a cicavcov a venoval sa preparovaniu a budovaniu zoologickej zbierky. Tieto boli neskôr dopĺňané o ďalšie zo súkromnej zbierky v počte 292 kusov. 742 exemplárov rôznych druhov a iného zoologického materiálu našlo umiestnenie v Karpatskom múzeu v Poprade.

Oravice sú lesná samota, ale to nezastavilo významných vedcov, aby ho navštívili a zoznámili sa s jeho prácou a prírodou. Za svoju publikačnú a preparátorskú prácu dostal mnohé ocenenia, diplomy a medaile.

V roku 1885 skončil v Oraviciach a presťahoval sa do neďalekej dediny Zuberec, kde naďalej pôsobil ako vicehorár oravského komposesorátu a ostal publikačne činný.

Svojimi zbierkami a poznatkami prispel aj pri založení múzea v Zakopanom, a do zbierok Národného múzeu v Budapešti, Národného múzea vo Viedni, Zoologického múzea pri Univerzite vo Varšave, Múzeum Nagy-Varad – oradea, v preparačných firmách Schlúter, Halle, Národné múzeum v Martine, v Berlíne, Krakove, Ľvove a iných, dokonca cez múzeum v Budapešti sa dostali až do Britského múzea v Londýne.

V roku 1910 skončil 40 ročnú prácu vicehorára a odišiel na dolnú Oravu, do Mokrade pri Dolnom Kubíne. Zuberec však stále navštevoval a reštauroval aj zbierky v múzeu.

Jeho práce cituje odborná zoologická literatúra aj literatúra o histórii Tatier a zaraďuje ho k najvýznamnejším bádateľom tatranskej fauny.

V roku 1966 bola na novej budove horárne v Oraviciach, postavenej na mieste pôvodnej, vypálenej v 30. rokoch minulého storočia, odhalená pamätná tabuľa. [Kocian, Ľudovit – Anton Kocyan, prof. Tytus Chalubinski a Tatry – Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 55/3-4, 97-110 – 2010], [poskytlo Prírodovedné oddelenie Oravského múzea, RNDr. Oľga Removčíková].

Ing. Zuzana Puterová, OZ Tatry

LNCH Sigord a Šťavica

Na území LS Kokošovce v Slánskych vrchoch sa nachádza NLCH Sigord, ktorý je počas celého roka no hlavne v letných mesiacoch vyhľadávaným miestom pre aktívny odpočinok laickej verejnosti. Zároveň je s obľubou využívaný pre účely environmentálnej výchovy žiakov materských a základných škôl za doprovodu a odborného výkladu lesníkov tunajšej lesnej správy. Keďže chodník bol vybudovaný v roku 2008 a je intenzívne navštevovaný, vyžadoval si obnovu poškodených prvkov.

Lesnícky náučný chodník Sigord si môžu návštevníci vychutnať prostredníctvom dvoch trás. Tá prvá s prívlastkom detská dosahuje prevýšenie 70 m na dĺžke trasy 2,9 km. Druhá trasa je len o 100 m dlhšia as prevýšením 90 m. Chodník môžeme považovať za nenáročný a prejsť ho návštevníci zvládnu za 1,5 hodiny. Na trasa sa nachádza 14 informačných panelov a v areáli školy v prírode séria poznávacích informačných tabúľ venovaným predovšetkým lesu, prírode a ich súčastiam.

V priebehu mesiacov máj až august 2022 sme naplánovali a postupne zrealizovali opravu poškodených lávok, ktoré už boli v značnej miere v nevyhovujúcom stave a opravu si už priam pýtali.

Taktiež sme po trase chodníka dobudovali a osadili nové či opravili pôvodné informačné drevené stojany a odpadkové koše. Opravili sme časť existujúcej trasy náučného chodníka a osadili drevenú striešku studničky.

Lesu zdar !

Ing. Zuzana Koncová, OZ Šariš

Oprava studničky Haluka

Kto chce, zmôže viac ako ten, kto musí. A keď sa nájdu ľudia, ktorí sú ochotní urobiť niečo nad rámec svojich pracovných povinností, určite z toho vznikne niečo užitočné a prospešné. Organizačná zložka OZ Považie sa zapája do všetkých aktivít LESOV Slovenskej republiky, štátneho podniku, ktorý neustále propaguje význam lesníctva a zmysel trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. V rámci práce s verejnosťou sa po celom Slovensku v rámci miniprojektov stavajú altánky, ohniská, opravujú studničky, budujú a udržiavajú lesnícke náučné chodníky.

OZ Považie preto využil možnosť miniprojektu na opravu studničky „Haluka" v blízkosti lesnej cesty Tužina – Gápel na Lesnej správe Nitrianske Pravno. Cesta je veľmi využívaná turistami i bicyklistami a keďže studničku väčšinou každý prehliadol, nastal čas znovu ju objaviť. Vďaka projektu sa podarilo upraviť okolie studničky, osadiť lavičku, stojan na bicykle a vybudovať panel s témou Voda a les. Panel obsahuje informácie o kolobehu vody, nenahraditeľnom význame lesa i vody, a ich vzájomnom prepojení. Lokalita patrí do katastrálneho územia obce Tužina, preto sa k projektu pridala aj obec a vybudovala altánok s posedením. Vzniklo tak jedno ucelené dielo, ktoré poslúži všetkým návštevníkom lesa, ktorí budú okolo prechádzať.

LESU ZDAR!

Ing. Petra Jankejová,
referent pre pestovanie lesa OZ Považie

V spolupráci s EUSTAFOR-om participoval štátny podnik LESY SR na novom propagačnom videu štátnych obhospodarovateľov lesov

EUSTAFOR v druhej polovici roka 2022 zverejnil už druhé video, tentokrát s názvom „Poslanie nás – štátnych lesníkov", aby prostredníctvom kampane #ResponsibleForestry upozornil na prácu lesníkov v teréne. Zverejnenie videa nadväzuje na aktuálny politický dialóg v rámci procesu Forest Europe, ktorý sa začal 30. augusta 2022 a ktorého predmetom budú diskusie o úlohe trvalo udržateľného obhospodarovania lesov pri podpore ich biodiverzity v rovnováhe s plnením ostatných ekosystémových služieb. EUSTAFOR si kladie za cieľ zdôrazniť, že udržateľné obhospodarovanie lesov a multifunkčné lesníctvo sa stáva realitou práve vďaka práci lesníckych odborníkov.

Zachovanie biodiverzity, ponuka obnoviteľných surovín a vytváranie priestoru pre rekreáciu a oddych – to sú len niektoré z úloh kladených na obhospodarovateľov európskych štátnych lesov. Každá činnosť si musí nájsť v lesoch svoje miesto v správnom čase, pričom vysokokvalifikovaní lesníci vypracúvajú manažmentové plány tak, aby pestovné opatrenia korešpondovali so všetkými funkciami, na ktoré sa lesy využívajú.

EUSTAFOR tvorí 36 členov, ktorými sú organizácie spravujúce štátne lesy – ich zamestnanci denne obhospodarujú 51 miliónoch hektárov lesov a iných zalesnených plôch v 25 krajinách po celej Európe. Títo kvalifikovaní a skúsení odborníci zabezpečujú, aby boli štátne lesy spravované zodpovedne, aby zostali odolné a aby sa prispôsobili súčasným i budúcim výzvam. Žiaľ, dnes lesy čelia nielen tlakom vznikajúcim v dôsledku zmeny klímy, ale čoraz častejšie sú aj samotní lesníci fyzicky napádaní pri výkone svojej práce.

Štátni lesníci sú prostredníkmi medzi štátmi a regiónmi, ktoré vlastnia európske lesy, občanmi, ktorí ich využívajú a hodnotovým reťazcom založeným na lesoch, na ktorom je postavené biohospodárstvo. Prostredníctvom kampane ResponsibleForestry sa lesní experti snažia budovať verejné a politické povedomie o prínosoch lesov a zároveň zabezpečiť pochopenie výziev, ktorým čelia, i dôvodov, prečo sa v teréne reaalizujú rôzne druhy lesníckych opatrení.

Implementácia trvalo udržateľného obhospodarovania lesov na regionálnej, národnej, ale aj európskej úrovni je dnes dielom európskych štátnych lesníkov. Pred samotným prijímaním rozhodnutí o politikách EÚ týkajúcich sa lesného hospodárstva je preto nevyhnutné najprv pochopiť, čo možno a čo nemožno urobiť v praxi. Z tohto dôvodu musia byť obhospodarovatelia lesov zapojení do diskusie a príprave politík EÚ týkajúcich sa lesov.

Úloha stanoviť priority a vyvážiť plnenie rôznych potrieb lesov v Európe je veľká. Čím rýchlejšie budeme spolupracovať na vytváraní jednotnej a udržateľnej vízie podporovanej nielen politikmi, ale aj širokou verejnosťou, tým lepšie výsledky všetci dosiahneme.

Video so slovenskými titulkami nájdete: https://eustafor.eu/public-campaigns/

Ing. et Ing. Ján Lichý Ph. D.

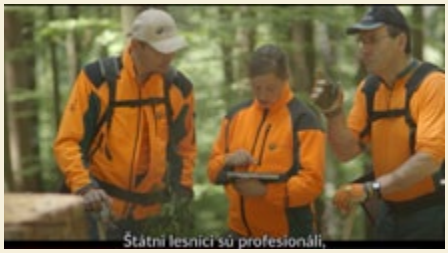

JELEŇ, kráľ lesa

V našej v poslednej dobe viac sporadicky sa vyskytujúcej rubrike Z horárovej knižnice si predstavíme úplnú novinku z pera nášho stáleho prispievateľa Ivana Kňazeho.

Veľmi bohato-ilustrovaná kniha, venovaná kráľovi slovenských lesov je tvorená 33 kapitolami vrátane slov na úvod a záveru. Práve v prvej kapitole autor prezrádza, prečo toto majestátne zviera nazýva kráľom a hneď za tým nasleduje popis etapy života a aj dôvody, prečo mu tak jelenia zver učarovala. Ten najhlavnejší dôvod spočíval v tom, že mu učarovala krása Poľany a ako sám prezrádza "jeleňov tam bolo vtedy ako maku".

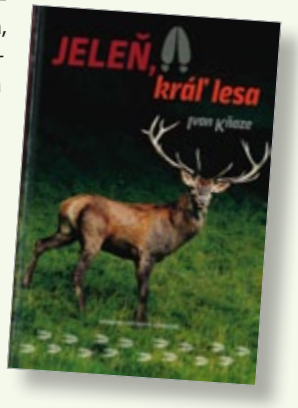

Publikácia začína predstavením druhu, jeho rastu a zhadzovaniu parožia, nasleduje kapitola venované veku jeleňa, Zoogeografické rasy, prostredie, kde žije ... a ďalšie pomerne odborné kapitoly, ktorých správnosť preveril celý tím recenzentov.

Čo sa týka obrázkov, tých v publikácii nájdete stovky. Prevažná časť z nich sa ako inak, venu práve jeleňovi lesnému, detailom jeho tela, ale tiež jedincom v pohybe, či nič netušiacich v pokoji sa pasúcich čried, či zoskupení. Zvyšná časť vyobrazuje okolie, približuje skladbu biotopu tak, aby čitateľ mohol vnímať toto zviera, ako neoddeliteľnú súčasť niečoho veľkého, zloženého z mnohých detailov. A ani tie detaily neunikli oku nášho autora a tak kniha predstavuje viaceré druhy rastlín, zástupcov stavovcov i bezstavovcov a ako inak, tiež samotného autora.

Kto ešte nenakúpil vianočné darčeky, možno sme Vám predstavili ten pravý.

-aks-

Historická česko-slovenská spolupráca v oblasti lesníckej a poľovníckej

Je prirodzené, že – napriek spolupatričnosti Slovenska do Uhorska, medzi českým lesníctvom a poľovníctvom boli vždy úzke vzťahy. Bolo to dané jazykovou príbuznosťou, ale najmä tradičnou kooperáciou v takmer každom hospodárskom odvetví. Aj keď v archívnej dokumentácii nájdeme máločo, viac nám napovie zachovaná korešpondencia medzi českými a slovenskými lesníkmi a poľovníkmi. Treba dodať, že lesníctvo bolo hospodárskym odvetvím, ale poľovníctvo bolo len výsadou zemepánov, takže aj z tohto dôvodu je poľovníctvo v archívnych dokumentoch zastúpené mimoriadne skromne.

Túto spoluprácu môžeme začať veľkolepým potvrdením ústrednej myšlienky tým, že si pripomenieme, že Uhorský lesnícky spolok založili dvaja českí rodáci: František Smetáček a Wiliam Rowland. (Rowland bol rodákom z českého Jiříkova). Spočiatku mal sídlo v Prešporku, len neskôr v ňom prevládol maďarský duch (1866) a presťahoval sa do Budapešti.

Významný prienik Uhorsko-českej lesníckej spolupráce nastáva zriadením Lesníckeho odboru na Banskej akadémii v Banskej Štiavnici v roku 1807, kde sa prijímajú aj českí poslucháči, napriek existencii rakúskej Lesníckej akadémie v Mariabrunne. Založením lesníckeho vysokoškolského štúdia v Banskej Štiavnici začína prvý zreteľný prienik nadväzovania stykov medzi českými a uhorskými, slovenskými lesníkmi.

Medzi lesníckymi absolventami z českých krajín nájdeme na štiavnickej akadémii také mená ako napríklad spolutvorca českého lesníckeho písomníctva – Karel Jiří Schindler (1834-1905), lesnícky publicista Josef Horník (1835-1909), alebo spolupracovník reformátora českého lesníctva z konca minulého storočia Josefa Zenkera – Richard Zaffouk a iní.

Viedenská dvorská komora v snahe povzniesť v hornouhorských lesoch mieru lesníckeho odborného pokroku, povolala tam niektorých českých odborníkov, ktorí sa už predtým osvedčili ako prezieraví lesní hospodári na komorských lesných majetkoch v Čechách. Nepochybne pri tom zohral významnú rolu aj ich materinský jazyk, pretože im umožňoval ľahší dohovor so slovenským lesníckym personálom. V tomto období vynikli najmä František Dušek de Paula a Tomáš Kalina. Dušek pochádzal z českej vlasteneckej rodiny, bol autorom prvého čisto českého lesníckeho spisu *„První základy umění polesného pro začátečníky v umění lesním“.* Napriek tomu, že obaja Slovensko skoro opustili – Dušek postúpil do Budína a Kalina do Temešváru, niet pochýb o tom, že pri svojej odbornosti a popularite zanechali na Slovensku trvalú odbornú lesnícku stopu. Navyše Dušek zo svojho budínskeho postu lesného inšpektora si obľúbil známeho slovenského lesníckeho priekopníka – J. Dekreta Matejovie a podporoval ho v jeho priekopníckych lesníckych snahách. Je nepochybné, že ich zblíženie tkvelo nielen v odbornej súčinnosti, ale aj v pocite národnej príbuznosti.

Wiliam Rowland – hlavný lesmajster Oravského komposesorátu

Ing. Kokeš Otakar

Z Doležalovho časopisu Háj poznáme z roku 1881 prípad slovenského osvieteného lesníckeho vlastenca Jána Murgaša (1848-1886) z Brezna, keď sa česká tlač a českí odborníci pozastavujú nad jeho šikanovaním nemeckým maďarofilným lesmajstrom Schärflom. Murgašovou obhajobou sa vtedy ujali dvaja českí lesníci pôsobiaci tiež v Brezne – nadlesný Hlavatý a lesník Mandelík. Bol to práve český lesnícky mesačník Háj, ktorý často informoval o dianí v slovenskom (uhorskom) lesníctve.

Poľovníckymi poviedkami pod vplyvom Boženy Němcovej sa zaoberal banícko – lesnícky lekár, humorista, kresliar a spisovateľ Dr. Gustáv Kazímír Zechenter (1824-1908), píšuci pod pseudonymom Laskomerský. Zechenter inšpiroval Němcovú nielen stredoslovenským folklórom, ale jej poskytol aj pramene a cenné informácie k jeho zbieraniu, vrátane prírodovedeckých poznatkov zo Slovenska. Němcovej štúdia *„Kraje a lesy na Slovensku“,* vychádzala na pokračovanie v roku 1859 v siedmom ročníku Purkyňovej Živy. Němcová si tu všíma porastnú skladbu pohronských

lesov, prácu miestnych drevorubačov, miestne poľovačky, prácu miestnych uhliarov na milieroch a mužov zvážajúcich drevo zo strmých zrázov. Pri popise lesného bohatstva sa podivuhodne presne venuje výskytu lesných drevín a ich využití v dedinských domácnostiach. Presne popisuje tu žijúcu zver v lesoch a ryby vo vodných tokoch.

Purkyňova Živa venovala slovenskej prírode trvalú pozornosť. Dr. Zechenter v nej roku 1857 uverejňuje svoju esej *„Medvedia poľovačka na Slovensku"*. Zachytil v nej poľovnícke príbehy z vtedajších gemerských a liptovských pralesov. Rovnako v Žive publikoval svoju poviedku z pohronských lesov pomenovanú *„Lipovianska Maša"*.

Dr. Ing. Haša Rudolf – zakladateľ lesníckej školy v Banskej Štiavnici

Spomínaný český prírodovedec a profesor lesníckeho učilišťa v Bělej pod Bezd. Dr. Emanuel Purkyňe sa Slovensku venoval aj vo svojej prírodovednej práci *„Výlet do Tater"*, kde robí analýzu objavovania Vysokých Tatier a okolitých hôr. Podrobnú fytogeografickú prácu uverejnil s témou *„Květena slovenská v porovnání s květenou českou"*.

Slovensko v tomto období nemalo národný odborný lesnícky a poľovnícky časopis, ale vychádzal hospodársky časopis „Obzor", ktorý redigoval známy buditeľ Daniel Lichard, ktorý venoval značnú pozornosť aj lesníckym a poľovníckym témam.

Wiliam Rowland vo svojej funkcii oravského lesmajstra veľa publikoval v uhorskom lesníckom časopise „Erdészeti Lapok", ale ako zaujímavosť môžeme uviesť jeho slovenský príspevok v Lichardovom Obzore v roku 1867 na obľúbenú Rowlandovu tému ochrany hôr a lesov.

Z českých lesníkov, ktorí pôsobili na Slovensku, po ich návrate do Čiech a nezabúdali publikačne spomínať Slovensko, môžeme menovať troch:

Priekopník lesníckeho pokroku v druhej polovici 19. storočia Jozef Zenker (1841-1894) pred svojim nástupom k vedeniu lesov mesta Písek pôsobil nejakú dobu v Bojniciach.

Čerstvá publikácia O. Koudelku z roku 2022

Druhý bol priekopník lesníckej ekonómie, lesný riaditeľ Ján Liebus.

Tretím bol neskorší domažlický lesný hospodár a vynikajúci lesnícky verejný činiteľ Bohumil Teichman. Tento napísal svoje skúsenosti zo svojho pôsobiska v lesoch najvýchodnejšieho Slovenska. Urobil tak v štúdii *„Lesy stredokarpatské"* roku 1908 v píseckom časopise Les a lov.

Skutočná vzájomná lesnícka spolupráca českých a slovenských lesníkov a neskôr aj poľovníkov v oblasti prevádzkovej, spoločenskej a literárnej sa rozvinula v plnej miere až po vzniku Prvej Československej republiky. Na poli literárnom ju zahájili dvaja mladí slovenskí lesnícki nadšenci Ing. Ľudovít Macko a Ján Kodón, ktorí nielen otvárali v tlači slovenskej lesníckej literatúry okná do sveta, ale aj učili svojich českých kolegov poznávať zvláštnosti slovenskej lesnej prvovýroby.

Špeciálne sa rozvoju a česko-slovenskému priateľstvu v oblasti lesného hospodárstva venoval Ing. Otakar Kokeš z Prahy. Ako absolvent Štátnej vyššej lesníckej školy v Písku (1929) a následne Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Prahe (1933) pôsobil od roku 1937 na Krajinskom úrade v Bratislave na úseku taxácie, neskôr na Okresnom úrade v Poprade u známeho lesníckeho odborníka Ing. Cholvadta. Bol horlivým zástancom úzkej česko-slovenskej spolupráce. Pracoval ako redaktor Československého hája, prispieval do Československého lesa, slovenskej Poľany, Lesa, Lesa a drevo i slovenských poľovníckych periodík. Pozoruhodné sú jeho publikácie poľovnícke, napr. monografie *„Zajac, jeho život, chov a lov" (1948)*, *„Poľovnícka starostlivosť o zver" (1944)*, v spoluautorstve s Wolfom, Chroustom a Lochamanom *„Naše obzory" (1976)*, ale hlavne jeho monografie o lesníckych osobnostiach: Dr. Ing. Jánovi Fričovi, o kráľovskom lesnom inšpektorovi v Budíne Františkovi Dušekovi, o Jozefovi Dekretovi Matejovie, o lesnom riaditeľovi Dr. Th. Mokrom, o vysokoškolskom profesorovi Dr. Sallačovi, o prof. Dr. Purkyně a všeobecne o lesníckom vzdelaní a lesníckom školstve. Stal sa kronikárom lesníckeho diania a historiografom našej lesníckej minulosti. Vďaka Ing. Kokešovi sa nám zachovali mnohé životopisné písomnosti o historických lesníckych osobnostiach a lesníckej histórii vôbec.

I keď meritom tohto príspevku bolo poukázať na spoluprácu medzi českými a slovenskými lesníkmi v historickom období pred Prvou Československu republikou, táto spolupráca pokračovala hlavne po jej vzniku a trvá dodnes.

Bolo by treba dlhých zoznamov lesníkov v lesníckej prevádzke, lesníckom školstve strednom i vysokom, lesníckom výskume, aby sme na nikoho nezabudli. Podstatné je, že spolupráca medzi českým a slovenským lesníctvom je hlboko zakorenená dejinnou históriou, vlastným lesnícky vývojom v spoločnom štáte a trvá k všeobecnej spokojnosti dodnes.

Ing. Viliam Stockmann, CSc.

120. a 110. výročie narodenia známych lesníkov

Prof. RNDr. Ing. Alois Zlatník, DrSc.

Pochádzal z Dvora Králové nad Labem, kde sa 9.11.1902 narodil. Tu získal základné vzdelanie a absolvoval aj gymnaziálne štúdium. Vysokoškolské štúdium začal na Prírodovednej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, pokračoval v štúdiu fytoterapie na biologických staniciach vo Švajčiarsku (1921-1922) a Francúzsku (1923-1925) na Univerzite v Montpellier. Lesníctvo začal študovať na Lesníckom odbore Vysokej školy zemědělskej v Brne, externé štúdium ukončil v roku 1934. Docentúra (1933), profesúra (1946), doktor vied (1956). V rokoch 1925-1929 bol pracovník Botanického ústavu, 1929-1946 pracovník a vedúci Dendrobiologického ústavu, 1946-1956 vedúci Ústavu botaniky a fytocenológie, 1956-1972 riaditeľ Vedeckého laboratória biocenológie a typológie VŠZ v Brne. Bol profesorom lesníckej botaniky a fytocenológie, dendrológie, fytopatologie a anatómie drevín. Ako dekan Lesníckej fakulty VSZ v Brne bol členom rôznych komisií ČSAV. Jeho biogeocenologický systém triedenia lesov v ČSSR je náukou medzinárodného významu a svojim teoreticko-vedeckým prepracovaním i praktickým dosahom nemá vo svete obdobu. V tejto oblasti úzko spolupracoval i so štátnou ochranou prírody na Slovensku ako expert Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave. Zaslúžil sa o rozvoj lesníckej typológie, nomenklatúry skupín lesných typov, je uznávaným znalcom karpatských lesov. Od roku 1949 pracoval na úlohe Generálneho riaditeľstva štátnych lesov na Slovensku – projekte siete chránených území. Z typologických prieskumov na Slovensku zhromaždil fytocenologický materiál karpatských pralesov a lesov, čo mu umožnilo vypracovať vlastné kritériá typizácie lesných spoločenstiev pomocou rastlín bylinnej vrstvy a združiť lesné typy do systému, ktorý uplatnil pri spracovaní stanovištného prieskumu lesov Slovenska. Vytrvalo a neúnavne sa usiloval o zachovanie zvyškov prirodzených lesov v rôznych vegetačných stupňoch a o vybudovanie siete prírodných rezervácií ako dokladov nevyhnutných pre testovanie stupňov negatívnych zmien v krajine. Zo spolupráce s Geografickým ústavom ČSAV vznikla biogeocenologická mapa ČSSR, v ktorej je uplatnený Zlatníkov princíp geobiocenóz zostavený do skupín, ekologických radov a súborov, s nadstavbou lesných vegetačných stupňov. Bol ocenený zlatou medailou Vysokej školy zemědělskej v Brne. Pôvodné vedecké práce, sa dotýkajú problematiky rastlinnej taxonómie, najmä experimentálnej taxonómie, ekológie, pôdoznalectva, fytocenológie, histórie lesov a lesníctva, vplyvu človeka na prírodu a ochrany prírody. Spracoval fytocenologické a ekologické heslá do Náučného slovníka lesníckeho. Vydal Lesnícku botaniku špeciálnu (1970), Základy ekológie (1973), Lesnícku fytocenológiu (1978). Zomrel 30.6.1979 ako 77-ročný v Brne.

Jozef Feilhauer

Narodil sa 2.3.1912 v osade Lavkovo pri Ústí nad Oravou. Strážca, spoluzakladateľ a pestovateľ pobrežného jelšového a borovicového ochranného pásu Oravskej vodnej nádrže. Patril k najstarším a najskúsenejším pracovníkom závodu Lesotechnické meliorácie pri žilinskom podniku Štátnych lesov.

Bol znalcom flóry a fauny nachádzajúcej sa v teritóriu Bielej a Čiernej Oravy. Preto nie náhodou sa stal v roku 1942 jedným z prvých pracovníkov – priekopníkov, ktorí začali uskutočňovať zalesňovanie brehov budúcej Oravskej vodnej nádrže. Toto poverenie mu predurčilo zodpovednú úlohu v ďalšom živote – spoluzakladať, skvalitňovať, hlavne však chrániť brehové porasty okolo vodnej nádrže. Zverenú prácu vykonával s veľkým zanietením, príkladnou zodpovednosťou a so skutočnou láskou až do odchodu do dôchodku v marci 1975.

Bol známy nielen v lesníckych kruhoch. Poznala ho aj široká poľovnícka verejnosť pre poľovnícke znalosti a schopnosti, ktoré uplatňoval na úseku starostlivosti o zver, hlavne však ako veľmi obetavý a neúnavný poľovnícky sprievodca. Popri zvero-ochrannej a lesníckej práci bol zapojený aj do výskumu fauny Oravskej vodnej nádrže. V rokoch 1958-1963 bol poverený Biologickým ústavom SAV ornitologickým výskumom avifauny vodnej nádrže. Za tento čas získal sedem nových foriem pre oravskú avifaunu a u 13 druhov potvrdil viac ako storočný výskyt na tejto lokalite.

Ako zoologický preparátor obohatil zbierky múzeí, škôl a výskumných ústavov preparátmi vzácnych druhov živočíchov, sám vlastnil tiež rozsiahlu zoo-zbierku.

Plných 25 rokov vykonával funkciu lesníka, strážcu a ochrancu prírody len pri Oravskej vodnej nádrži. Dostal mnoho ocenení a čestných uznaní za svoju vzornú prácu.

Zomrel 2.3.1976 v deň svojich 64. narodenín.

Ing. Viliam Stockmann, CSc.

Výnimočný človek na výnimočnom mieste

Každý človek si v priebehu života vyberá svojich hrdinov, ideály a vzory. Pre každého je v živote dôležité a inšpirujúce niečo iné... Možno napíšem to, čo už veľa z Vás vie, ale mojím pracovným a tiež osobným vzorom je Ing. Viliam Stockmann, CSc.. Dá sa povedať, že od prvého okamihu, keď som mala možnosť v januári roku 2014, vtedy ako redaktorka nášho podnikového časopisu, zavítať do Malinova, malej dedinky neďaleko Bratislavy a urobiť v spoločnosti Ing. Vlastimila Rezeka rozhovor s týmto výnimočným človekom v rámci rubriky „lesy a ľudia“.

Ing. Stockmann oslávil dňa 26. novembra 2022 svoje 80. narodeniny, čo je naozaj krásny vek nielen pre človeka, ktorý ho mohol prežiť, ale predovšetkým pre osobnosť, ktorá ho celý svoj život napĺňala tvorivou prácou, ktorej výsledky budú s nami ešte mnoho rokov. Nedá mi nespomenúť, že tento život má ako konáre stromu neustále preplietaný s lesmi a lesníctvom.

Za to, čo ste pre lesy, lesníctvo a lesníkov vytvorili sa Vám chcem zo srdca poďakovať. Tiež za to, že ste celé tie roky nepretržite a musím povedať, že vždy načas, prispievali aj do nášho podnikového časopisu Lesník a v spolupráci s naším podnikom napísali a vydali jedinečné publikácie o histórii lesníctva na Slovensku. Aj napriek vzdialenosti a pracovnej vyťaženosti, a možno aj práve vďaka nej, som mala možnosť s Vami stráviť pár okamihov a rozhovorov, prostredníctvom ktorých ste ma naučili, že aj mravčia, vytrvalá práca vyžadujúca si nielen pracovný, ale hlavne osobný čas, má zmysel. Že skladanie čriepkov histórie a písanie kníh je podobné ako písanie časopisu.

Musím povedať, že Vy ste človek, na ktorého som myslela v okamihu, keď v novembri 2018 oznámili, že s odchodom Ing. Rezeka, by sa mal skončiť aj náš časopis. Možno o tom neviete, ale zachránili ste časopis Lesník, lebo po našej dlhoročnej spolupráci som sa Vám bála povedať, že už ďalšie číslo nebude. Práve Vaše nadšenie, energia a vytrvalosť pri skúmaní a skladaní historických súvislostí do príspevkov o histórii lesníctva mi dodali odvahu nenechať upadnúť to, čo je súčasťou podnikovej kultúry štátneho podniku LESY SR od jeho vzniku a pokračovať v jeho vydávaní v pozícii samozvaného šéfredaktora aj na úkor svojho osobného voľna. Veď v tejto modernej dobe, keď sa informácie uvádzajú v GB, ktoré raz niekto vymaže ako nepotrebné, a nie v počtoch popísaných listov, z ktorých čerpáme pri bádaní histórie, má náš podnikový časopis status akejsi podnikovej kroniky.

V mene slovenského lesníctva, LESOV SR, š.p., tiež v mene mojich kolegov a mojom, by som Vám k tomuto krásnemu jubileu chcela zo srdca zaželať, aby ste mali ešte množstvo síl a energie pri písaní kníh a napĺňaní Vašej zberateľskej túžby v lesnícko-historickom bádaní. Aby Vám vydržalo pevné zdravie, aby ste mali vždy toľko energie, inšpirácie a stále viac a viac dôvodov pre úsmev a radosť.

ĎAKUJEME!

Anna Kováč Sliacka

Ing. Viliam Stockmann, CSc., lesník, ochranca prírody a historik sa narodil 26.11.1942 v známej kaviarenskej rodine v Bratislave. Jeho otec prevádzkoval kaviarne Živnodom, Olympia, Štefánka a ďalšie. Absolvoval Národnú školu, potom Osemročnú strednú školu (1956). V štúdiu pokračoval na Lesníckej technickej škole v Banskej Štiavnici (1960). Do lesníckej praxe vstúpil po maturite ako lesník na LZ Podolínec, polesie Veľký Lipník (1960-1961). V štúdiu pokračoval na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1966). Po ukončení štúdia nastúpil na LZ Rimavská Sobota (1966-1967) ako inšpektor pozemkovej držby. Nasledoval prestup k štátnej starostlivosti o lesy na ONV Dolný Kubín (1967-1974), kedy si vykonal aj skúšku samostatného lesného hospodára (1969). Po tomto období sa vracia do rodného mesta, na Slovenskom ústave pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, Bratislava - Hrad, kde zotrval v rámci jeho ďalších názvoslovných modifikácií až do roku 1993. Medzitým obhájil svoju kandidátsku dizertačnú prácu na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1991). Prichádza na novoutvorené Ministerstvo životného prostredia SR, kde vo funkcii hlavného radcu pôsobil, ako vedúci oddelenia ochrany prírody až do dôchodku roku 2004. Bol súdnym znalcom editorom časopisu Chránené územia Slovenska (1982-1994).

(zdroj: Dejiny lesníckeho školstva v Banskej Štiavnici)

LESY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, ŠTÁTNY PODNIK
LESNÍCKE A DREVÁRSKE MÚZEUM
A
HOREHRONSKÉ MÚZEUM

VÁS POZÝVAJÚ
NA PREHLIADKU VÝSTAVY VIANOČNÝCH POHĽADNÍC

VIANOČNÁ POŠTA

6. 12. 2022 – 12. 1. 2023

NÁMESTIE SNP 22/33, ZVOLEN
WWW.LDMZVOLEN.SK

RECEPTÁR

Muflón na kapuste s ananásom

500 g karé z muflóna, 500 g biela kapusta, ananásový kompót, 2 PL masť, bylinky, soľ, mleté čierne korenie, cukor, masť

Veľa ľudí bez akýchkoľvek osobných skúseností odsudzuje mäso z muflóna. Pritom dobre odblanené a zbavené loja je takmer bez chuti a veľmi vhodné na pečenie s bylinkami.
Odblanené karé z muflóna osolíme, obalíme v bylinkách podľa vlastnej chuti a rýchlo opečieme na rozohriatej panvici. Keď sa mäso zatiahne, dáme ho do alobalu a necháme ho pomaly dusiť vo vlastnej šťave pri 200°C asi 90 minút, kým nezmäkne.
Medzi tým, ako sa pomalinky mäso dusí vo vlastnej šťave, nakrájame na rezance jednu malú kapustu, prípadne polovicu väčšej. Dusíme ju na dvoch lyžiciach masti do mäkka so štipkou soli čiernym korením a dvomi lyžičkami cukru. Keď je kapusta dostatočne udusená, vlejeme do nej ananásový kompót a spolu podusíme aspoň päť minút, aby sa spojili chute. Takto pripravená šťavnatá príloha je ideálna k trochu suchšiemu pečenému karé z muflóna, ktoré je ideálne nakrájať na tenšie plátky.

Dobrú chuť!

Vianoce s LESMI SR – vianočné stromčeky

Domácnosti na Slovensku už čoskoro opäť rozvoňajú vianočné stromčeky pochádzajúce priamo zo slovenských lesov a lesných škôlok LESY Slovenskej republiky spúšťajú tradičný predaj vianočných stromčekov širokej verejnosti. Záujemcovia si môžu stromčeky zakúpiť na vybraných lesných správach alebo strediskách podniku v rámci celého Slovenska.

K dispozícii sú stovky kusov drevín, ktoré pochádzajú z prerezávok vykonávaných v lesných porastoch, ako aj dreviny pestované v škôlkarských strediskách za účelom dekoratívneho využitia Bližšie informácie k predaju stromčekov vrátane predajných miest, termínov predaja a ponúkaných drevín nájdete na našej webovej stránke v časti

Aktuality https://www.lesy.sk/.../predaj-vianocnych-stromcekov.html.

Bližšie informácie vrátane predajných miest, termínov predaja a ponúkaných drevín sú uvedené v priloženej tabuľke.

Mgr. Lucia Čekovská

NOVEMBER 2022

Životné jubileá

50 rokov

Ing. Vincent Kollár, vedúci LO, LS Nitrianske Rudno – OZ Považie
Ing. Peter Ladňák, technik, LS Stará Bystrica – OZ Sever
Ing. Róbert Dobiš, vedúci odboru správy majetku a majetkových vzťahov – GR Banská Bystrica

60 rokov

Dušan Maňuch, vedúci LO, LS Bratislava – OZ Karpaty
Jozef Fašanga, vedúci ES, ES Veľké Uherce – OZ Tribeč
Ľubomír Kucko, vedúci LO, LS Nitrianske Rudno – OZ Považie
Július Hruška, vedúci LO, LS Klenovec – OZ Gemer
Peter Szabó, vedúci LO, LS Kokošovce – OZ Šariš
Pavol Juričkov, vedúci LO, LS Hanušovce – OZ Šariš
Ján Rusinko, vedúci LO, LS Medzilaborce – OZ Vihorlat

Pracovné jubileá

35 rokov

Michal Dobranský, referent ABT, BT, TPO – OZ Vihorlat

Starobný dôchodok

Ivan Procházka, vedúci LO, LS Malacky – OZ Karpaty
Ing. Jana Svrčková, technik, LS Dubodiel – OZ Považie

Ing. Martina Velká

OZ	LS/stredisko	adresa	termín predaja	ponúkané dreviny	pôvod
OZ Horehronie	LS Beňuš	Beňuš č. 455	6.-23.12.2022	smrek obyčajný (140 ks), jedľa biela (20 ks)	z prerezávok
	LS Červená Skala	Šumiac – Červená Skala, Hlavná č. 785			
	LS Hronec	Hronec, Zlievarenská č. 517			
	LS Krám	Čierny Balog, Mlynská č. 1343			
	LS Pohorelá	Pohorelská Maša č. 81			
	LS Predajná	Predajná, Zabečov č. 184			
	LS Šaling	Čierny Balog, Jilemnického č. 136			
	LS Závadka	Beňuš č. 455			
OZ Karpaty	LS Malacky	Malacky, Sasinkova č. 71	12.-16.12.2022	borovica lesná (100 ks)	z prerezávok
	LS Šaštín	Šaštín Stráže, Pod Gaštanmi č. 1312	12.-19.12.2022	borovica lesná (200 ks)	z prerezávok
OZ Poľana	LS Brusno	Brusno, Oremlaz č. 410	12.-20.12.2022	smrek obyčajný	z prerezávok
				smrek pichľavý, borovica lesná (spolu 40 ks)	z lesnej škôlky
OZ Semenoles	ŠS Šajdíkove Humence	Šajdíkove Humence č. 234	5.-16.12.2022	smrek pichľavý (60 ks), borovica lesná (20 ks)	z lesnej škôlky
	ŠS Hladomer	Lovce č. 186	8.-15.12.2022	jedľa kaukazská (Nordmannova, 200 ks)	z lesnej škôlky
	ŠS Drakšiar, Pusté Hrabovo	Beňuš	1.-16.12.2022	smrek biely (50 ks), jedľa biela (200 ks)	z lesnej škôlky
	ŠS Čermošná	Krásnohorská Dlhá Lúka	21.11.-20.12.2022	smrek pichľavý (455 ks)	z lesnej škôlky
	ŠS Šariš	Šarišské Michaľany	21.11.-20.12.2022	borovica čierna (100 ks), smrek pichľavý (50 ks)	z lesnej škôlky
	Stredisko genofondu a okrasných drevín Jochy	Jamník, Liptovský Hrádok	7.-22.12.2022	smrek pichľavý, jedľa kaukazská (Nordmannova), jedľa biela	z lesnej škôlky
OZ Sever	LS Púchov	Púchov, Vieska – Bezdedov č. 22	12.-16.12.2022	smrek obyčajný (20 ks)	z prerezávok
	LS Rajecké Teplice	Rajecké Teplice, Rajecká cesta č. 552	12.-20.12.2022	smrek obyčajný (30 ks)	z prerezávok
OZ Tribeč	Stredisko služieb	Topoľčianky, Parková č. 7	7.-21.12.2022	jedľa kaukazská (Nordmannova, 300 ks), smrek pichľavý (300 ks), jedľa srienistá (300 ks), borovica čierna (50 ks)	z lesnej škôlky

Vysvetlivky: OZ – odštepný závod, LS – lesná správa, ŠS – škôlkarske stredisko

Na drevenej vlne

Práca tohto umelca odráža jeho vášeň pre vyjadrenie svojich predstáv prostredníctvom materiálu a formy. V jeho tvorbe nájdete takmer všetko, od monumentálnych sôch až po špecifické zákazky a zberateľské dizajnové prvky. Každý kúsok v rámci jeho dynamickej práce odhaľuje intuitívny vzťah k tvorbe, sympatické použitie materiálov a expresívne zapojenie do formy.

„Inšpiruje ma voľná, povznášajúca sa a neustále sa meniaca energia, ktorú možno nájsť v prírode“, prezradil Joseph Walsh a prezrádza, že: *„za najdôležitejší faktor, ktorý sa cyklicky objavuje v mojej tvorbe je v podstate kľúčový proces zachytávajúci plynulosť a bezprostrednosť v mojich náčrtoch v kombinácii s hybnosťou inšpirácie. Toto namiešané v správnom pomere sa pretavuje do finálnej podoby, v ktorej je finálna podoba mojich sôch sama zhmotnená“*.

Joseph Walsh sa narodil v roku 1979 v grófstve Cork na južnom pobreží Írska. Tam si ako 20-ročný založil vlastné štúdio a dielňu, v ktorej tvorí dodnes. Hoci nemá príslušné vzdelanie, od začiatku sa snažil o inováciu výroby založenej na tradičných technikách, často z iných remeselných foriem, čo patrí medzi nové spôsoby a formy. Od týchto prvých rokov experimentovania a vývoja začal Joseph Walsh porušovať niektoré z tradičných pravidiel tvorby a dokonca aj svoje vlastné pravidlá, aby vytvoril skutočne odvážne a expresívne formy, ktorými je dnes známy a angažovaný v neustále sa rozširujúcom sortimente materiálov vrátane dreva, mramoru a bronzu.

-aks-